

ТҮСІНІКТЕР

Проф. Қ. Жұбанұлының ғылыми мұрасын қайталап бастыру үстінде біз оның еңбектерін мүмкіндігінше түгелдей қайтадан көзбен көріп, қолмен ұстап, түпнұсқаларымен салыстырып шықтық. Кітаптардың алдында олардың титул беттерінің суреттері берілді, ал жекелеген мақалаларды олардың қандай басылымда жарияланғаны көрсетіліп отырды.

Алғы сөзде атап көрсеткеніміздей, проф. Қ. Жұбанұлының мұраларын жариялау кезіндегі арнайы қысқартылған және редакцияланып, өзгертілген тұстар көп-ақ. Біз солардың басым көпшілігін түпнұсқамен салыстыра отырып, қайта қалпына келтірдік. Ол түзетілген, өзгеріс енгізген тұстардың бәрін бір «Түсінікте» тізіп шығу мүмкін болмағандықтан, біз олардың кейбірін ғана төмендегідей мысалдармен көрсете кетпекпіз.

Жаңа грамматиканың жаңалықтары жайынан.

109-бет:

«Бұларды А.Байтұрсыновтың «Тіл-құралында» анықтауыш, толықтауыш, пысықтауыш деген үш тапқа айырып, үш түрлі терминмен атайтын. Т.Шонанов-тың кітаптарында олай үшке айырмай, екі ғана жікке айырып, бірін анықтауыш, екіншісін толықтауыш деп өте шыққан. А.Байтұрсыновтың толықтауыш, пысықтауыш деп екі жікке айырғанын Т.Шонанов айырмай, бір-ақ топқа иіріп, бір-ақ толықтауыш деген терминмен атайды».

112-бет:

«А.Байтұрсынов бұларды *тек мағынасына* қарай айырған. Онда да қазақ тілінің өзі тудырған мағыналары емес, орыс тілінің мағынашыл грамматикаларындағы жіктеулерді әкеліп, өлшемей-шақтамай, қазақ тілінің мойнына қамытша кигізе салған. А.Байтұрсыновша сөйлемнің басқа бір мүшесін анықтап тұрған сөзді *анықтауыш* дейміз; толықтап тұрған сөзді *толықтауыш* дейміз, пысықтап тұрған сөзді *пысықтауыш* дейміз.

Міне, А.Байтұрсыновтың бар айтқаны осы ғана. Бұлардың әрқайсысының пормысында, басқа сөздермен қатынасуында қандай айырмашылық бар – оны А.Байтұрсынов сөз қылмайды. Сондықтан әлгідей қылып түсіндіру – анықтап тұрған болса – анықтауыш, толықтап тұрған болса – толықтауыш, пысықтап тұрған болса – пысықтауыш дейміз деп таптастыру «сыйыр дегеніміз – сыйыр» деп түсіндіргеніміз сияқты жалаңаш тавтология болады. Шынында, анықтаудың пысықтаудан, толықтаудан қандай айырмасы бар екенін А.Байтұрсыновтың өзі де түсіне алмаған. Осының кесірінен «Тіл-құралға» сүйенген мұғалімдер анықтауыш пен пысықтауыштың, пысықтауыш пен толықтауыштың арасын аша алмаушы еді. Үйткені бір сөздің өзі бір мағынада, бір пормада тұрып-ақ бірде анықтауыш болып немесе бірде пысықтауыш, бірде толықтауыш болып саналушы еді».

К постановке исследований истории фонетики казахского языка.**153-бет:**

«...короче – оно против диалектического подхода к изучаемым явлениям окружающей действительности...»;

«...оставленных аристократической верхушкой».

154-бет:

«...феодально-кастовый культуры...».

«...выступившие на арену истории лишь благодаря Октябрю и после Октября».

155-бет:

«...от изменений базиса о классовом характере языка и отражении в языке классовой борьбы и многих других, при признании таких теоретических достижений...»

155-бет, сілтеме:

«Это отворачивание от новейших достижений науки, поворот назад к прошлому, к пройденному этапу является не чем иным, как отражением кризиса мысли, кризиса языкознания, представителями которого являются эти критики. Оно напоминает тот кризис мысли в Западной Европе и Америке, свидетелями которого мы являемся, и который заключается в отказе от культуры, от достижений науки и техники. Это одно доказывает, что Шпенглеры языкознания отражают идеологию умирающего класса, как заграничные их собратья».

156-бет:

«Какова цена инженеру-строителю, который не умеет или не желает уметь разобраться в строении, в свойствах строительного материала, не имеет или не желает иметь понятия о сопротивлении материалов?»

157-бет:

«Если на сегодня не так заметна практическая роль нового учения, то это не потому, что оно практически не пригодно а потому, что этот гигант советской науки, к стыду нашему – лингвистов, еще не освоен».

Неотложной задачей советских языковедов на данном этапе является освоение этого нового, бесспорно крупного «научного сооружения», чтобы не на словах, а на деле изжить имеющиеся незначительные его недочеты, пережитки пройденного этапа, умелым применением метода марксизма-ленинизма в нашем научном производстве. Такое освоение возможно тогда, когда каждый лингвист в состоянии будет отразить эти достижения

в материалах исследований своей специальности».

161-бет:

«Архаическая или первичная формация земного шара состоит из целого ряда наслоений различных периодов, из которых одни ложились на другие. Точно так же архаическое образование общества вскрывает перед нами ряд различных типов, отмечающих собою последовательные эпохи...»

162-бет:

«...капиталы и производительные силы делает возможным по этим переданным «всеми предшественниками материалам...»

Из истории порядка слов в казахском предложении.

166-бет:

«...и богатую содержанием социалистическую его современность, – вещь невозможная...»

169-бет:

«...знаменитых достижений Советской наукой – нового...»

«Подобно тому, как случаи несвободного расположения слов выступающие в виде исключения в языках флективных, свидетельствуют о существовании некогда несвободного порядка слов как норма и для этих языков, так и выступающие в виде исключения в современном казахском языке случаи обратного современному порядку слов дают некоторые основания полагать, что эти исключения некогда были нормами, что казахский язык, вернее языки, из которых он слагался, знал такой порядок размещения членов предложения, который был диаметрально противоположным теперешнему».

170-бет, сілтеме:

«...а нормой. Выражение *26-го числа месяца* в современном казахском языке будет *ajd̄b̄r̄ s̄j̄r̄ma alt̄s̄ynda*, где выражение *s̄j̄r̄ma alt̄s̄ynda* оформлено местным падежом (показатель – *da*), в то время как в юридических документах древних уйгуров XIV–XV вв. сплошь и рядом встречается обозначение дат направительным падежом, вроде:

... *iit iil bir iigirminc̄ ai alt̄ otuzqa*

ئىت ئىل بىر ئىگىرىمىنچە ئاي ئالتۇتۇزقا (начало одного документа из собраний акад. Ольденбурга, по С.Малову) – год собаки одиннадцатого месяца двадцать шестого числа, где выражение *alt̄ otuzqa* – «26-го» (следует иметь в виду, что здесь употреблен так называемый «старый способ» исчисления, по которому «двадцать шесть» будет «шесть к тридцати») оформлено направительным падежом последнего слова *otuz* – «30». Дательной времени

спорадически выступает в казахском языке в некоторых наречиях: без притяжательного суффикса в слове *kecke* «вечером», «к вечеру» и с притяжательным – в словах *сылына* «ежегодно», *күниге* «ежедневно». Особенно интересно оформление последнего слова, где вместо нормального для казахского языка *күнине* мы видим чагатайскую форму *күниге*, что не оставляет сомнения в том, что данное образование либо заимствовано у средне-азиатских соседей казахов, либо же является вкладом тех племен, которые до вступления в состав казахов говорили на языках чагатайской группы и обитали в Западном Туркестане».

192-бет:

«...а теперь окончательно установленных высказываниями ак. Н.Я. Марра...»

193-бет:

«Данные палентологических раскопок Н.Я. Марра окончательно установили, что...»

193-бет, сілтеме:

«Так, например, Н.Я. Марр считает органической частью основы, а не прибавкой, окончание *a* в слове *рука*, а так же – флексию Род. Мн. существительных сред. рода на –*мя* вроде *плем-ен*, *знам-ен* и пр.».

194-бет:

«...так же, как и в яфетических языках собственно...»
«Положение Н.Я. Марра...»

201-бет:

«Из работ Н.Я. Марра мы видим...»
«...великого ученого, установленно лишь палентологическим путем, подтверждается со всей очевидностью, и без всякой палентологии...»

212-бет:

«Мне кажется, что это была эпоха, которая ознаменована крупным событием для истории языка, именно эпоха разложения аморфно-синтетического строя и перехода его в агглютинативный».

218-бет:

«...Байтурсунова...» (2 рет)

219-бет:

«...как поступил Байтурсунов...»

«СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ ТАБЫЛҒАН ЕҢБЕКТЕРІ» атты арнайы бөлімде проф. Қ. Жұбанұлының екі жаңа еңбегі жарияланып отыр. Оларды тауып, қайта қалпына келтіріп, баспаға ұсынған ғалымның ұлы проф. Есет Құдайбергенұлы Жұбанов. Біз төменде Е.Қ. Жұбановтың осы еңбектер туралы түсінігін толық келтіргенді жөн көріп отырмыз. Ал мәтіндер осы ғалымның ұлының жариялаған нұскасында өзгеріссіз берілді.

Қазақ тілінің жоғарғы курсы. «Дәрістер»

Проф. Е.Қ. Жұбанов: «... Сөйтіп сөздік бөлімінде кіші ғылыми қызметкер болып жүргенімде 1958 жылдың басында жоғарыда аталған Шораның әкесі, белгілі методист, педагогика ғылымдарының кандидаты, қарт ұстаз – Шамғали Харесұлы Сарыбаев ақсақал маған «үйге келіп кетсін» деп хабар айтыпты.

Мен Шәкенді кішкентай бала жасымнан білетінмін. Ол кісі біздің әкемізбен Орынбордағы медресе «Хұсайнияда» бірге оқыған көрінеді. Жасы Құдекеңнен алты жас үлкен бола тұра, өзін Құдайбергенмен «мектепте жолдаспыз» деп атайтын-ды. Әкеміз ұсталғанға дейін екі шаңырақ өзара үй іші болып араласып тұрушы едік. Мен ҚазПИ-де оқып жүрген шағымда Шәкең бізге қазақ тілін оқытудың әдістемесінен дәріс берген. Ал сол мені іздететін тұста ол кісі ұстаздықты қойып, демалысқа шыққан, төсегінен ұзап кете алмайтын халдегі егде тартқан адам екен. Оның үстіне көп заманнан «жолдас» болған демікпе ауруы да қартты шаршатқан тәрізді көрінеді. Мен кіріп, амандық сұрасқаннан кейін, неге шақырғанын бірден айта қоймағандықтан әртүрлі жайлардың басын шалып, әңгімелесіп отырдық.

Біраздан кейін Шәкең кітап жиган сөрелерінен бір үлкен қызыл папканы суырып алды да, маған «бері кел» дегендей ишара білдірді. Шәкеңнің қолындағы папканың тысына жарты парақтай ақ қағаз желімделіп, оған «Қазақ тілінің жоғарғы курсы» деген сөздер жазылғанын байқадым. Осы атау едәуір қалың папканың сыртқы қырына да кішкене қағазға жазылып жапсырылыпты. Мұқабаның сыртындағы тақырыптың астында жақшаның ішінде «Жазба, 1-ші басылым» деген сөздер бар. Содан сәл төменірек басқа сиямен, жақша ішінде берілген бір сөз өшіңкіреп қалғандықтан танылмады. Бұл сөздердің бәрі де латын әрпімен жазылыпты. Ал осы тақырыптың үстіңгі жақ шекесіндегі «Жұбанов Қ. Қ. лекциясы» деген сөздер басқа кісінің қолымен орыс әрпімен қондырылыпты. Шамасы, бұны Шәкеңнің өзі қосқан тәрізді. Мұқаба қызыл матамен тысталған, оның ішкі қайырма қақпақшалары мен сыртқы қыстырмасына жіңішке жіптен өріп бау тағып қойыпты. Көне заманның қолжазбасы үлгісіндегі папканың аузы мұқият жабылады.

Осы папканы ашқанда ішінен екі түрлі жазба шықты. Бірі – шақпақ торлы дәптер парақтарына ұсақ етіп латын әріптерімен таңбаланған қолжазба текст. Оның дені көк сиямен жазылған, кей жерлері ұшталған қара қарындашпен

толтырылған. Каллиграфия тұрғысынан жазу әдемі бедерленген. Шамғали Харесұлының түсініктемелеріне қарағанда, бұл жазба оның Қ. Жұбанов лекцияларын тыңдап отырып жазған конспектісі іспетті. Алайда жазудың мөріне (қолтаңбаның ерекшеліктеріне) қарағанда оны Құдайберген Қуанұлы әзірлеген тезистің түпнұсқасы емес пе екен деп те ойлауға болғандай. Себебі Ш. Сарыбаевтың осы конспекті жайындағы кейінгі түсініктемелерімен салыстырғанда екі жазудағы әріптердің графикалық бейнелері мүлдем өзгеше екендігі көзге бірден шалынады.

Екінші жазба – алғашқы латын харіпті машинкадан шыққан нұсқасы екен; көшіргіш бояулы қағаз арқылы басылған кейінгі (2–3) даналарының бірі. Машинканың «ғ», «е» әріптері түспей қалатын болғандықтан, көшірме бетте оларды қолмен қойған. Шәкеңнің әр алуан түсініктемелері де осы нұсқаның ақ жерлеріне жазылған. Жалпы бұл нұсқада Шәкеңнің үш түрлі қолтаңбасы бар. Оның біреуі – қолжазбаның мазмұны көрсетіліп: «Қазақ тілі жоғарғы курсының бірқатар жинақтары», – деп тақырып қойылған бір жарым беттік мазмұнның етек жағында. Онда былай делінген: «16 февральда (1958 ж.) осы тізімдегі Құдайберген Жұбановтың мұғалімдер курсінде оқыған лекциясын Ахмет Жұбанов жолдасқа – Құдайбергеннің көзіне табыс етіп, аман-есен тапсырғаныма көңілім жайласып қалды. Шамғали Сарыбаев». Содан әрі жақшаның ішіне қол қойған.

Ақсақал ең әуелі қағаздарды аударыстырып отырып: «Мына конспектілердің ішіндегі 15–16 беттік бір бөлегін мен Шораға беріп едім, сен қазір барып соны алып кел», – деді Шәкең ақсақал. Шораға мен барып, әкесінің талабын жеткіздім. «Ол кісінің айтып отырғаны мына бір қағаз шығар», – деп, машинкаға басылған текстің көшіргіш қағаз арқылы жазылған он алты беттік кейінгі данасын столының қобдишасынан суырып алып, маған берді. Мен берген қағазын алып, екінші бөлмедегі әкесіне – Шамғали Сарыбаевқа әкеліп бердім. Шәкең оның беттелген бұрыштама цифрларын «Таптасқан және таптаспаған сөздер» деген тақырыпшасын мазмұндағы тізіммен салыстырып қарап шығып, папка ішіндегі тиісті орнына, қалған қағаздарға қосты. Менің байқағаным, бұл парактардың бәрінің қағазы да, көк түсті көшіргіштің бояуы да, «ғ», «ө» әріптері түспей қалатын машинканың ақауы да бірдей екен. Сөйтіп қолжазба түгенделді. Шамғали ақсақал біраздан соң басқа қағаздарды былай алып қойды да, жаңағы Шора қайтарған текшені қолына алып, бірінші беттегі тақырыптың үстіңгі жағында ақ қалған, харіп түспеген жерлерге: «Курста оқылған Жұбанов Құдайбергеннің лекциясын жазып алып, машинкаға бастырған Ш. Х. Сарыбаев», – деп жазып, қолын қойды. Одан соң: «Мұның 6-бетінің орта жеріне шейін салыстырған мен (Ш. Х. С.). Арғы жағын біреу түзеткен болыпты, 8-бетті түзетуші абдан бүлдірген, – деген сөздер мүлде дұрыс емес (Ш. Х. С.)» – деген ескерту қосты. Ал сегізінші беттегі жоғарыда келтірілген арабша екі сөзді сызып тастап, үстіне: «Мен бұздым. Ш. Х. С.» – деп, белгі

соғып, сол тұсқа тағы да: «Біреу абдан бұзған (кім?) Ш. Х. С.», – деп жазып, сызылған араб сөздеріне қарата жай оғының белгісін нұсқап салыпты. Бұл түзету шамасы ертеректерде жасалған болуы керек, өйткені менің көзімше Шәкең қолжазбаның беттерін парақтаған жоқ еді.

Шора қайтарған үзіктің басында: 1) «Таптасқан сөздер», 2) «Таптаспаған сөздер» деген тақырып қойылған. Бұл бөлікше Қ. Жұбановтың қазақ тіліндегі одағай сөздер тарихына қатысты оқыған лекциясының желісі екен. Шәкең маған тақырыптағы «таптасқан», «таптаспаған» деген терминдік қолданыстардың мәнісі «сөз табы бола алатын» немесе «сөз табы бола алмайтын» деген ұғымдарға саятындығын түсіндірді. Бұған әкеміздің 1936 жылы ақтөбелік мұғалім Жанғазы Жолаевқа жазған хатын оқығанда өзімнің де көзім жетті. Онда ғалым сөздерді таптастырудың, яғни сөз табын айқындаудың негізгі принциптерін қисындай келіп, «дербес лексикалық мағынасы, қалыптасқан грамматикалық тұлғасы және сөйлем ішінде атқаратын өзіндік синтаксистік қызметі бар сөздер ғана белгілі бір сөз табы бола алады» – деген алғы шарттарды ұсынған болатын. Соған орай ол өзіне тән лексикалық мағынасы жоқ сыртқы тұлғасы грамматикалық қалыпқа түспеген, ешбір сөйлем мүшесі бола алмай, конспектіндегі басқа сөздерден оқшауланып тұратын одағайларды қалайша өз алдына сөз табы деп танып, өңге сөз таптарымен терезесі тең грамматикалық категориялар санатына қосамыз деген әрі терең, әрі осы кезге дейін жауабы қайтарылмаған сауал тастаған еді. Шәкең «Қызыл папканы» маған көрсеткені болмаса, қолыма ұстатқан жоқ-ты. Бірақ ол менің ішкі ойымды сезгендей, одағайлар жайындағы конспектіні аударыстыра берді. Сөйтіп «таптасқан» атауыш сөздер мен «таптаспаған» одағай сөздер жайлы түсіндіріп өтіп, қолжазбада одағайлардың: 1) шаруашылық одағайлары, 2) қатынас одағайлары және 3) көңіл одағайлары болып сараланатындығын айтты. Мен үшін ерекше, қалыптан тыс болып көрінгені әкеміздің шаруашылық (малға байланысты) одағайларына берген түсінігі еді...

...Қысқасы, қолжазбада қазақ тілінің тарихы, диалектологиясы, фонетикасы мен лексикасы, грамматикасы жөнінен «жоғары курста» оқылған лекциялардың теориялық нұсқасы желіленген. Латын әрпімен хатқа түскен мұрағат осы уақытқа дейін баспа бетін көрмеген дүниелік еді.

Шәкең ақсақалдың мен үшін «тосын көрінген мінезі» – маған қызыл папканың мазмұнын бажайлап таныстырып болып:

– Сірә, мына қолжазбаларды мен саған емес, Ахмет Жұбановқа табыс етермін, маған сол кісіні шақырып бер! – дегені болды. Әрине, айтылмыш хабарды мен Ахаң ағамызға дереу жеткіздім. Бірақ Шәкеңнің неліктен сол арада бұндай шұғыл шешімге келгенін ол жолы түсіне алмадым. Арада бір шамалы уақыт өткенде Ахаң ағай маған телефон соғып: «Жұмыс аяғында үйге келіп кетші!» – деп ескертті. Мен кешкілікте барғанымда, ағамыз бізге таныс «Қызыл папканы» ақтарып отыр екен. Қолжазбаның жекелеген бөліктерін Шәкең тізімдегі «мазмұнмен» салыстырып, тақырыптарын таза

ақ парақшаларға қайта көшіріп жазыпты. Ал «ән», «күй» сөздерінің тарихы, «домбыра» сөзі қайдан шыққан? – деген тәрізді музыка терминдеріне қатысты баптардың астын сызып қойыпты. Мені көрген соң Ахаң өзінің Шамғали ақсақалға барып сәлемдесіп, ағасы Құдекең оқыған лекциялардың желісі хатталған аманат-папканы алып келіп отырғандығын айтты. Шәкеңнің бұл қолжазбаны қиын-қыстау замандарда жиырма жылдан артық сақтап жеткізгендігін «ғылым жолында жасалған ерлік» деп атайды. Сонау 1914–1916 жылдарда Орынбордағы медресе «Хусайнияда» бірге оқыған мектептес жолдастардың арасындағы бұндай жанашырлық қарым-қатынас, биік адамгершілік сананың ғана шынайы көрінісі екендігіне шек келтірмей сөйледі. Тек, сөз арасында: «Әттең, осы қолжазбаны машинкадан шыққан алғашқы данасы кімдердің қолында кеткенін білсек қой! Шәкең ол жағын маған ашып айтпады да, мен «оны кімге бердіңіз» деп анайылап сұрай алмадым: қарттың көңілін жабырқатып алармын деп қаймықтым. «Иә, сол бір ұшынып тұрған «қырағылық» заманында қай қағаз қайда кетпей жатты?» – деп абзал аға сөзін кілт доғарды.

«Қазақ тілінің жоғарғы курсы» жекелеген адамдардың қалауымен ірге көтерген әлде нендей бір үйірме емес, Қазақстан Халық ағарту комиссариатының арнаулы бұйрығымен (1935 ж. 25 маусым, №406 бұйрық) республикалық деңгейде орталықтандырған, тұрақты семинар іспетті кәсіби даярлық жүйесі болатын. Кезінде қазақ жұртшылығы «темір нарком» деп атаған жігерлі де айбынды Халық ағарту халық комиссары Темірбек Жүргеновтың бұл бұйрығы аса ауқымды ұйымдастыру жұмыстарын қамтитын бірнеше тармақтардан тұрды. Архив сөрелерінде сақталып, күні жеткен құжат әртүрлі оқу орындарында қазақ тілінен дәріс беріп жүрген, мамандықтары ала-кұла мұғалімдердің білім дәрежелерін деңгейлестіріп, ұстаздық шеберліктерін жетілдіру ісін комиссариат сол 30-шы жылдардың басында-ақ қолға алғандығын айғақтайды. Онда: қазақ тілін орта, жоғары, арнаулы оқу орындарында, мектептерде оқытып жүрген мұғалімдер өз пәні бойынша білімдерін үздіксіз көтеріп отырулары тиіс, ол үшін барлық облыстарда және Алматы қаласында оларды теориялық даярлықтан өткізетін арнаулы курс-семинарлар ұйымдастыру қажет, қазақ тілінің жоғары курсы бойынша семинар сабақтарының бағдарламасын жасау және өтілетін материалдарды іріктеп, Халық ағарту комиссариатына ұсыну жұмыстары ҚазПИ-дің профессоры Құдайберген Қуанұлы Жұбанов жолдасқа жүктелсін; курстарға қатысып, өз білімдерін тереңдетуден бас тартқан оқытушы кадрларын қызметтен босатуға дейін шара қолданылсын т. б. деген сияқты арнайы қарастырылған шарттар бар.

Халық комиссары Т. Жүргенов телефонограмма арқылы берген жарлықтарының бірінде «қазақ тілінің жоғары курс-семинарын ұйымдастыру мақсаттарына сәйкес проф. Қ. Жұбанов негізгі қызметтерін, соның ішінде ҚазПИ-де оқытын лекцияларын да уақытша қоя тұрып, курсқа даярлық жұмыстарына бірыңғай

кірісуі тиіс!» – деп міндеттеген. Әрине, бұндай қарбалас шақта Қ. Жұбанов ұйымдастыру жабдықтарына өзінің ежелгі мектептес жолдасы, тәжірибелі ұстаз, ҚазПИ-дің белгілі оқытушыларының бірі – Шамғали Харесұлы Сарыбаевты да тартып, жаңа бастамаға атсалысуға шақыруы әбден ықтимал. Сондықтан Шәкеннің: «Мен ҚазПИ жанынан қазақ тілінің жоғары курсы аштым...» – деп «өзімсінген» бопса сөздерін күнілгері шығармай тұрып, шындығында оның бұл іске қаншалықты және қандайлық дәрежеде үлес қосқанын айқындап, тарихи фактінің қоғамдық мәнін зерделей зерттеп, сіңірілген еңбектің әлеумет алдындағы лайықты бағасын берген жөн деп білеміз. Олай дейтін себебіміз – бізге архив қорынан келіп жеткен әртүрлі бұйрық-жарлықтар мен өткен күндердің іс-қағаздарында Шамғали ақсақалдың аты аталғанымен, жоғарыдағы естелік жобалары бойынша әрі «Қазақ тілінің жоғары курсынан» оқылған лекциялардың тезистік желілерін конспектілеп алып, 20 жылдан аса сақтап, заңды мұрагеріне табыс етуіне қарағанда, ол да аталған курс-семинарды ашысып, еңбектенген мұғалімдердің бірі екен-ау деген сенім нығая түседі.

Ал қазақ тілінің мәртебесін үстем ету ниетінен туған бұндай ұйымдық шаралардың бастау көздерін танып, мәдени өмірімізде олардың қандай рөл атқарғанын кейінгі ұрпаққа тарихи тұрғыдан егжей-тегжейлі түсіндіру қажеттігі, біздіңше, ешқандай дау туғызбаса керек. Бір ғана мысал: сол әуел бастағы қысқа мерзімді мұғалімдік курстар мен жеке пәндер бойынша ұстаздық шеберлікті шыңдайтын тұрақты семинарлардың және Халық ағарту комиссариаты құрамындағы әдіс-программа секторының негізінде осы күнгі (Білім министрлігіне қарасты) Педагогикалық ғылымдардың ғылыми-зерттеу институты, мұғалімдердің білімдерін жетілдіретін республикалық, облыстық, қалалық, аудандардағы мектептер шоғырының әдістеме бірлестіктері, педагогикалық оқулар өмірге келіп, оқытушылардың өзара тәжірибе алмасу мүмкіндіктері молайды. Сондай-ақ, біз әңгіме етіп отырған «Қазақ тілінің жоғары курсының» өзі де 1933–1934 оқу жылынан бастап қолға алынып, ақтық сабақтары проф. Жұбановты «халық жауы» деп атап, нақақтан қаралаған 1937 жылдың соңына шейін жүріп келсе керек. Бұл жөнінде осы семинардан дәріс тыңдаған, ұзақ жылдар бойы ҚазГУ-дің қазақ тілі кафедрасының доценті болған белгілі тіл маманы – Ыбырайым Есенғұлұлы Маманов өзінің «Қазақ тіл білімінің көш бастаушысы» деген естелік-мақаласында мынандай деректер атайды: «Елімізде сталиндік репрессия қызу басталған кезі – 1937 жылы мен... Алматыға келіп, № 37 орыс мектебіне қазақ тілі мұғалімі болып орналастым.... Бір күні ҚазПИ-де профессор Қ. Жұбанов қазақ тілі мамандары, мұғалімдері үшін семинар ұйымдастырып, өзі лекция оқиды екен дегенді естіп, ҚазПИ-ге келдім. Бір аудиторияда жиырмаға жуық адам отыр, ішінде бірлі-жарым студенттер де бар секілді. Бір кезде аудиторияға Құдайберген Жұбанов кіріп, отырғандармен сыпайы сәлемдесіп, лекция оқуға кірісті... Қай ай екені есімде жоқ, бір күні кезекті семинарға келсем, аудиторияда 4–5 мектеп мұғалімдері ғана

отыр, институт мұғалімдерінен ешкім жоқ... Отырғандар маған қарап: «Сен Қ. Жұбановтың пәтеріне барып біліп кел, бүгін семинар бола ма екен?» деді. Мен есік қаққанда Қ. Жұбановтың өзі есік ашып,... семинар өткізуге бара алмайтынын айтты, басқа сөз қатыса алмадық. Көп ұзамай Қ. Жұбановтың ұсталып кеткенін естідік. Үйірмеге қатысып, Қ. Жұбановтың лекциясын ынтамен тыңдап, өзіне зор құрметпен қарайтын мұғалімдер бір-бірімізбен кездесіп қалған күндері Қ. Жұбановтың атын атауға қорқатын болдық...»

Демек, Ы. Мамановтың бұл айтып отырғаны 1937 жылдың күзінде, қараша айның 19-ы күні болған жағдай. Сол білім көтеруші топқа «ағалық» еткен Ш. Сарыбаев оқылған лекциялардың бәрін конспектілеп, оны басқалардың жазбаларымен толықтырып, одан әрі проф. Қ. Жұбановтың тезистерімен салыстырып түзетіп, бірсыдырғы таразылаған дәйекті стенограммалық хаттама қалдырған. Сөз арасында айта кетейік, проф. Қ. Жұбановтың ҚазПИ-де жалпы тіл білімінен, түркологиядан, қазақ тілінің тарихынан оқыған лекцияларын ұстазының өз аузынан тыңдап жазып алып, кейінгі ғылыми-педагогикалық ізденістерінде табан тірейтін негізгі ой-түрткі көземелдер ретінде пайдаланып келгенін ғылымның үміт артқан шәкірттері, соңынан өздері де танымал тіл маманы атанған Ғ. Мұсабаев, Ә. Ермаков т. б. әр алуан естелік әңгімелерінде сөз ететін. Жоғарыда бір естелігінен үзіндіні доцент Ы. Маманов та ҚазГУ-дің осы талапты студенттеріне: «Ешкімге көрсетпей оқы!» – деп, Қ. Жұбановтың етістік категориясы жайындағы жазбаларын беріп тұрады екен. Сырт естуімізше, бұл қолжазбаның да өзіндік тарихы бар секілді. Көзі тірісінде Ыбырайым ағамыз: «Құдекең туралы әлі жазарым бар!» – деуші еді. Бірақ амал нешік, осы аттары аталған аға буын лингвистердің үшеуі де өмірі өкініште кеткен Қ. Жұбановтың ғылыми мұрасын толықтырарлықтай ештеңе беріп үлгірмей бұл дүниеден өтті.

«Шаш ал десе, бас алатын сталинизм заманының қанды шеңгелінен қаймықпай, Қ. Жұбанов есіміне қатысты қолжазба материалдарды ұзақ жылдар бойы сақтап келіп, ғылыми айналымға қосып, жұртшылық кәдесіне жаратқан екі адамның атын ерекше атауымыз қажет. Оның бірі – 20–30-жылдарда Ақтөбе облысының Шалқар ауданында, Алға, Жұрын поселкелерінде, Ақтөбе қаласының өзінде қазақ тілінен сабақ берген, ескіше үлкен сауаты бар қарт мұғалім Жанғазы Жолаев. Ол өзіне 1936 жылы Қ. Жұбанов жазған, көлемі бір дәптер толы жауап хатты, соңындағы қол қойылған жерін қиып тастап, тоздырмай сақтап, ғалымның 1936 жылы жарық көрген «Қазақ тілінің грамматикасы» атты оқулығының бір данасымен қосып, бізге табыс етті. Хат әуелі 1958 жылдан бермен қарай шыға бастаған «Қазақ тілі мен әдебиеті» журналының № 2 санында басылды, кейіннен ғалымның 1966 жылы жарық көрген бір томдық жинағына енді. Тек қазақ тіл білімі ғана емес, тілтанудың жалпы түркілік шеңберінде ғылыми мәні зор, дәйекті лингво-дидактикалық принциптерге негізделген,

эпистолярлық үлгіде баяндалатын бұл туындының түпнұсқасы қазірде Мәскеудегі «Төңкеріс музейінде» («Музей революций») сақтаулы.

Ал проф. Қ. Жұбановтың терең мазмұнды лекцияларының маңызды сүзіндісі, тұжырымдары іспетті қолжазба тексті кейінгі ұрпаққа аманат етіп қалдырған екінші адам – өзіміз әуел бастан әңгіме етіп отырған Шамғали Харесұлы Сарыбаев. Жалпы көлемі алты баспа шамасындағы құрылымы тіл табиғатының алуан құбылыстарын нысанаға алатын бұл материалдар ғалымның баспа бетін көрген бірқыдыру еңбектерімен іштей өзектесіп те жатыр. Яғни бұларды тесіле тексерген жаңа талап жастар ізденіс мұратына жету жолында ғұлама аталарының қаншалықты тіл фактілерін ой елегінен өткізіп, не сынды қорытынды пікірлер түйгенін зерделеуге мүмкіндік алады.

Міне, сол Шамғали ақсақалмен сұхбаттасқалы да отыз бес жылдан асып барады екен. Осы уақыт ішінде Шәкеңнің қастерлеп сақтап, бізге табыстаған қолжазбасын жұртшылыққа тұтастай таныстырудың реті келмей, әр алуан анықтама, зерттеу, өмірбаян, естелік типіндегі мақалаларда аталып кеткендігі болмаса, оның мазмұны мен сипаты жағынан толық мағлұматтар берілмеген-ді... Бұның өзіндік себептері де болды. Алғашында Шәкеңнің... «науқасымнан тәуір болған соң, бұл әңгіме туралы жазарым көп...» деген қолтаңбасынан «дәмелі» болып та жүрдік. Бірақ ол кісі науқасынан айығып кете алмады, сол жатқаннан тұра қоймай, ақыры қаза болды, өзінен кейін «о, бәрекелді-ай!» дерлік толымды естелік те жария болмаған тәрізді.

Сондай-ақ, Шәкең берген материал проф. Қ. Жұбановтың өз қаламынан туған тезистік желілердің дәл көшірмесі ме, жоқ, дәріс тыңдаушылардың конспект-жазбаларынан Шәкең қорытып алған стенограммалық хаттама ма? – деген дүдәмал ой да әрдайым жадымыздан шыққан емес. Бұның өзі қолжазбаны жанр тұрғысынан дөп басып атауды қиындататын жағдай еді. Оны баспаға лекциялар, не тезистер, не конспектілер деп, болмаса, қазақ тілі жоғары курсының материалдары, тіл тарихына шолу, немесе ғұлама ойының үздіктері (фрагменттері) дегендей айдар тағып ұсынуға болғанымен, сол тақырыптардың ешқайсысы да жеке тұрып текстің табиғи болмысын ашып көрсете алмайтыны да бізді ойландырады. Сөйтіп, Ш. Х. Сарыбаев келер ұрпаққа аманат етіп қолтаңбасын басып қалдырған проф. Құдайберген Жұбановтың дәріснамалары өзінің болашақ зерттеушісін күтулі».

Түрки әдебиеттер тілінің танымы.

Бұл еңбек 1999 жылы «Жұлдыз» журналының №8 санында жарияланған болатын. Жарық көрген материалда екі адамның – Қ. Жұбанов пен Ж. Жолаевтың аты-жөні автор ретінде көрсетілген.

Проф. Е.Қ. Жұбанов: «Хожа Ахмет Яссауи туралы зерттеу еңбектің қолжазбасын Қ. Жұбановтың аға-буын әріптесі, Ақтөбе өңірінде туып-өскен қарт ұстаз Жанғазы Жолаев өзінің жеке кітапханасында бірнеше дүркін

көшіріп сақтап, 70-жылдардың басында Есет Құдайбергенұлы Жұбановқа табыс еткен. Жәкең қария ескі досының баласына жәдид үлгісіндегі араб жазуымен көшірілген дүниені ұстатып тұрып: «Есет, шырағым, мынау бір Құдайберген екеуміздің сонау Ақтөбеде жүріп бастаған жұмысымыз еді. Қолға алған істі толық аяқтауға тағдыр жазбады. Ол (Құдайберген) біресе басқа қалаға оқуға кетті, кейін Алматыға көшіп кетті, одан әрі нахак қараланып, көзімізден ғайып болды. Менде қалған мына қағаздарды мен әлденеше қайтара көшіріп, өз атымнан жарияламақшы да болып едім, бірақ онымнан ештеңе шықпады, заман солай болды... Енді осы мұра саған аманат, әкеңнің «көзі» деп, атап беріп отырмын!» – деген-ді.

Соғыс жылдарындағы машинкамен көшірілген жазуы бар қағаздың сыртқы ақ жағына құсықтау қара сиямен жазылған қолжазбаның әр беті жарты парақтан бүктеліп кесілген алты-жеті текше түріндегі тігінділер екен. Мұқаба ретінде тұрған ең үстіңгі парақшаның бас жағында «Ходжа Ахмет Яссауидің тегі туралы» деген тақырып көрсетіліп, оның тұсына «Ж.Жолаев» деп арабша қол қойылған. Төменіректе «1946 жыл» деген бір дата бар, бірақ ол басқа кісінің қолымен жазылған тәрізді. Өйткені ол жерде: «Мұқа, мынау бір қызық нәрсе сияқты! Есмағамбет», – деп қол қойылған бұрыштама көмескілеу оқылады. Шамасы, аталған дата осы визаның жазылу мерзімін айғақтайтын болса керек. Қолжазба одан біраз бұрын хатқа түскен болуы тиіс, өйткені бұлардың сиялары да бір түсті емес. Біз онда Жәкеңнен «мына бұрыштама жазулар қайдан жүр?» деп сұрай да алмаған едік. Содан сәл кейін қарттың кіші баласы, гидротехник Асқар Жолаев әке-шешесін Жамбыл қаласына көшіріп әкетті. Жанғазы Жолаев 80-жылдардың басында жасы 95-терге келіп дүние салды, сүйегі Алматыда «Кеңсайда» жерленді.

Әрине, «Диуани хикмет» жайында жағымды пікір білдіретін зерттеуді ол кезеңде жариялау мүмкін де емес-ті. «Социалистік реализм» атты жалған қисынды табан тіреу еткен тоталитарлық мемлекет бұратана халықтардың тарихын, мәдениеті мен әдебиетін танып білу былай тұрсын, Хожа Ахмет Яссауи секілді бұқарашылдарды «суфизм жолындағы діндар, пессимист, елді өмірден түңілдіруді мақсат тұтқан сарыуайымшыл» деп ат қойып, айдар тағып, олардың атын ататпауға күш салып баққаны мәлім. Тіпті, Кеңес өкіметі тарап кеткенге дейінгі кезде біз «Диуани хикмет» сынды рухани қазыналарымыз бар деп айта да алмай келдік. Ал Қазақ ССР Ғылым академиясы құрылатын сонау 1946 жылы біздің мәдени өмірімізде тағы бір зобалаң туғаны белгілі. Онда ККП Орталық Комитетінің бірінші хатшысы Ж.Шаяхметов партияның Пленумында «Тіл-әдебиет институтының жұмысын-дағы өрескел қателер туралы» өткір әшкерелеу сипатында үлкен баяндама жасап, соны талқылау және тиісті шаралар қолданумен байланысты академияның көптеген филолог ғалымдары қатты сынға ұшыраған. Солардың бірі болып аталмыш институттың директоры Есмағамбет Ысмайылов та қызметтен қуылған бола-тын. Жоғарыда аталған қолжазба мұқабасындағы «Есмағамбет» деп қол қойылған бұрыштама да

осы кісінің қолтаңбасы болса, бұл еңбектің ол заманда көпшілік назарына ұсыныла қоюы да екіталай демекпіз. Бұрыштамадағы «Мұқа» деген сөз «Мұхтар Әуезов» дегенді білдіретін болса, ол кісінің де сөз болып отырған кезеңде ашылып пікір айта алмасы хақ.

Сонымен, Қ.Жұбанов Хожа Ахмет Яссауи толғаулары жайын-дағы бұл зерттеуді қашан және қандай жағдайда жазған деген мәселеге келсек, мынадай жәйтті айқын аңғарамыз:

– Тақырыптың қолға алынуы сонау 20-жылдардың екінші жартысы болуы тиіс. Ж.Жолаев өзінің бір естелік мақаласында былай дейді: «Менің Құдайбергенмен бастап танысқаным 1925 жыл. Өйткені сол жылы екеуіміз де Ақтөбеде қызмет істедік: біраз уақыт бір пәтерде көршілес те болдық. Мен қаладағы №6 қазақ бастауыш мектебінің меңгерушісі әрі мұғалімі едім, Құдайберген губерниялық оқу бөлімінде методика жөніндегі нұсқаушы болатын... Кейін Құдайберген профессор болып, ғылым жолында еңбек етіп, Алматыға ауысқан соң да мен онымен хат арқылы байланысып тұрдым. Ол жай хаттарға жауап қайтара қоймайтын, ал ғылым-білім, тәрбие жөніндегі сұрақ-хаттарға жауапты кідіртпейтін...» (Ж.Жолаев. Ауыл мұғалімінің ақылшысы. «Қазақстан мұғалімі», 5 желтоқсан, 1957 жыл).

Бұған қарағанда «Медресе Хусайнияны» тамамдаған жас түрколог Құдайберген Ақтөбеге келіп, Қошқар ата мешітінің түлегі, ишандық дәрежеге ие бола тұрып, мектеп мұғалімі қызметіне ауысқан Жанғазы Жолаевпен әріптес әрі пәтерлес болуы нәтижесінде көне, орта түркі, шағатай әдебиеті мұраларын қайта қарап, өз білім деңгейлерін пысықтап, бірсыпыра ескерткіштерді арнайы зерттеу ісін қолға алуға қолайлы мүмкіндік туған тәрізді. Соған орай, бірінші кезекте «Диуани хикметтің» Қазан басылымы (жылы көрсетілмеген) бойынша мәтінтану сипатындағы тексеру жүргізген тәрізді. Алайда бұл жұмыс бірсыпыраға созылған болуы керек. Өйткені Ақтөбеде өткен төрт жылдан кейін Қ.Жұбанов Ленинград қаласына оқуға аттанып, әуелі Енукидзе атындағы тірі Шығыс тілдері институтын экстерн ретінде тамамдап, соңынан академиялық Тіл мен ой (ойлау) институтының аспирантурасында оқыған 4–5 жыл ішінде түркологиялық білімін одан әрі тереңдете түскен. Бұл кезеңде Қ.Жұбановтың араб арфавитінде жоқ әлфләм («Сүйеу таяқ») орфограммасының Х.А. Яссауи жазбаларында ұшырасатынын түрлі жазулардың (моңғол, көне ұйғыр, т.б.) тарихымен салыстыра зерттегендігін, оның «Қосар ма, дара ма?» атты әйгілі еңбегінен көреміз («Мем. терминком Бюллетеньдері», № 1, Алматы, 1935). Академик Ахмет Жұбанов естеліктерінде сөз болатын «Қ.Жұбанов Ленинградта жүріп, Стамбул университетінің профессоры Көпілі-зәдеден М.Қашқари сөздігінің Стамбул басылымын сұратып хат жазысқандығы» жайындағы деректің бір ұшы да осы Ж. Жолаевқа келіп тірелетіні байқалады; біз Жәкеңнің қолжазбалары ішінде аталған сөздіктің толық қазақша аудармасы барын, оның әрбір беті сол Стамбул басылымының беттеріне сәйкес парақталғанын

білетінбіз. Мен 1947–51 жылдары Алматыда ҚазПИ-дің студенті болып жүрген шағымда Жәкең маған «Диуани хикметтегі» шағатайша өлеңдердің өзі аударған қазақша тәржімасын әр жерінен оқып беріп отыратын. Бірақ ол кездері менің әкем жайлы аса көп сөз қозғамайтын, «аузына сақ» адам болатын. Енді ойласам, Ж.Жолаев ақсақал сол Яссауи мұрасын қазақшалау барысында Қ.Жұбановқа өз қолғабысын тигізген сынайлы.

Жалпы алғанда, бұл екі ғұлама адамның творчестволық байланысы каралы 1937 жыл оқиғасына дейін ешбір үзілмеген секілді. Қазір құрметті демалыста жүрген Жәкеңнің қызы – Жәмилә Жанғазықызы Жолаева бұл жайында былай дейді:

«Мен 1934 жылы Алматыға келіп, ҚазПИ-дің қазақ тілі мен әдебиеті факультетіне оқуға түстім. Құдайберген аға мені жатақханаға жібермей, бірден үйге ертіп әкелді. Мен тап бір сол үйдің үлкен қызындай болып жүрдім. Біздің отбасымыз ол кезде Ақтөбе, кейін Алға қалаларында тұратын. Жазғы, қысқы демалыстарға елге қатынағанда менің тындыратын ең мықты жұмысым Көкем (әкемізді осылай атайтынбыз) мен Құдайберген ағаның арасына хат-хабар тасу болатын. Бұл кісілердің хаттары үлкен, қомақты келетін, ең кемі тұтас бір оқушы дәптері мөлшерінен кем болмайтын. Мен тек 1937 жылы Құдайберген аға «халық жауы» аталып, ұсталып кеткеннен кейін ғана ол кісінің үйінен шығып, жатақханаға орналастым...

(қолы) Ж.Жолаева.

Жанғазы Жолаев 1887 жылы дүниеге келген екен. Ол Қ.Жұбановтан 12 жас үлкен. Бірақ жас айырмашылығы «сынық жүзді» ғұлама адамдардың қарым-қатынасына бөгет болмаған. Біз тұңғыш рет баспаға ұсынып отырған мына еңбек те осы екі адамға тел ортақ туынды деуге келеді. Бұның: «ана жері – ананікі, мына жері – мынанікі!» деп айырып көрсету де қиын. Сондықтан біз бұны: «Жұбанов – Жолаев мұрасы» деп атасақ та, жаңсақ айтқан болмаймыз деген ойға келдік».

Ғ. ӘНЕС

V

ҚОСЫМШАЛАР

ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ҚУАНҰЛЫ ЖҰБАНОВ ӨМІРІНІҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ

Ақтөбе губерниясы, Темір уезі (қазіргі Мұғаджар ауданы) 9-шы ауыл, Ақжар деген жерде 1899 жылы желтоқсанның 19 күні дүниеге келген.

Бастапқы білімін сол мандағы Оспан ишанның мешітінде 3-4 жыл оқып, келесі бірнеше жыл жергілікті ауыл мектебінде өтеді. 1914–1916 жылдары Орынбор қаласындағы «Хұсайния» медресесінде оқуын жалғастырады, 1916–1917 жылдарда Жұрынның 2 кластық орыс мектебінің бірден 4-5 класына түсіп, оны үздік аяқтайды. Ал 1917–1918 жылдары Күйік қаладағы (Елек) екі кластық орыс училищесінің соңғы курсына қабылданып, орысша білімін жалғастырады.

1928 жылы Ленинградтың Шығыс тілдері институтын (экстерн ретінде) бітіріп, жоғары білімге ие болады.

1929–1932 жылдары Ленинградта аспирантурада оқиды:

– 02.1929–09.1930 (1,5 жыл) Шығыс тілдері институтында түрік тілдері мамандығы бойынша;

– 10.1930–09.1932 (2 жыл) СССР Ғылым академиясында (жалпы тіл білімі бойынша).

Анкетада өзінің көрсетуі бойынша, мына тілдерді білген: неміс, араб, парсы, түрік, моңғол, чуваш, коми, грузин, түркі тілдері.

Қызметі жөнінде мәлімет:

1. 10.1918–04.1920 жж. Темір аудандық Құлжа-Темір болыстығы – әуелі хатшысы, кейін – председателі;

2. 1920–1922 жж. Темір аудандық бақылау комитеті басқармасы;

3. 1922–1923 жж. Темір аудандық атқару комитеті (РИК мүшесі);

4. 12.1923–09.1925 жж. Темір уездік оқу бөлімінде – инспектор;

5. 12.1923–09.1925 жж. Ақтөбе губерниялық оқу бөлімінде – нұсқаушы-методист;

6. 12.1928 ж. Қазақ Мемлекеттік университеті (бастапқыда осылай аталып, кейін ҚазПИ болған) – салыстырмалы түрік тілдері кафедрасында ғылыми қызметкер;

7. 01.09.1932–20.11.1937 жж. Қазақ педагогикалық институты (ҚазПИ) – қазақ тілі мен әдебиеті кафедрасының меңгерушісі. Алматы қ.;

8. 01.1933–20.11.1937 жж. Халық Ағарту Комиссариаты – Коллегия мүшесі, программа, оқулықтар бөлімінің меңгерушісі, Мемлекеттік терминология комиссиясының председателі, Мемлекеттік терминком Бюллетенінің бас редакторы;

9. 1936–20.11.1937 жж. СССР Ғылым академиясының қазақстандық филиалы – лингвистика секторының меңгерушісі, Қазақ тілінің академиялық сөздігінің бас редакторы, Қазақ филиалының Ғылыми советінің және Президиум мүшесі;

10. 1935–1936 жж. Қазақстандық ұлт мәдениетін ғылыми-зерттеу институтының Ғылыми кеңесінің мүшесі;

11. 1935–1937 жж. Бүкілодақтық жаңа әліп Орталық комитетінің қазақстандық мүшесі;

12. Сайланған:

1922 ж. Темір аудандық атқару комитетіне (РИК);

1935 ж. ҚазОАК мүшелігіне;

1935 ж. XVI Бүкілресейлік Советтер съезіне делегат;

13. 1935 ж. «Қазақстанның 15 жылдығы» Құрмет белгісімен наградталған;

14. 1937 жылы қарашаның 19-күні «халық жауы» деген жаппамен ұсталып кетті (қамауға алынды).

15. 1938 жылы ақпанның 25-күні «тройканың» үкімімен атылып кетті.

16. 1957 жылы қазан айының 3-күні азаматтық тұрғыдан ақталды.

17. 1958 жылы ақпанның 22-күні Коммунистік партияға мүшелігі қалпына келтірілді.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ ПРОФ. ЖУБАНОВА ХУДАЙБЕРГЕНА КУАНОВИЧА

Родился в 1899 году (19 декабря) в селе Акжар, аул №9, Темирского района (ныне Мугоджарский) Актюбинской области.

Начальное образование получил в местной школе, затем в медресе «Хусайния» в г.Оренбурге 1914–1916 гг., в Джурунской 2-х классной русской школе (1916–1917), в 2-х классном училище в г.Илецке (1917–1918).

Образование – высшее. Окончил – Ленинградский институт живых восточных языков в 1928 году (экстерном); 1929–1932 гг. обучался в аспирантуре в г.Ленинграде:

а) – 02.1929–09.1930 (1,5 года) – в Институте восточных языков (тюркские языки);

б) – 10.1930–09.1932 (2 года) в Институте языка и мышления Академии наук СССР (общее языкознание).

Кроме казахского и русского языков владел следующими иностранными языками: немецким, персидским, арабским, турецким, монгольским, грузинским, чувашским, коми и тюркскими языками.

Сведения о работе:

1. 10.1918–04.1920 гг. Темирский район, Кульджа-Темирский Волостной Сов. деп. – секретарь Сов.депа, позже – председатель;

2. 1920–1922 гг. Темирский Собес (Сов.контроль);

3. 1922–1923 гг. Темирский РИК (член РИКа);

4. 12.1923–09.1925 гг. Темирский уездный отдел народного образования (УОНРО) – инспектор;

5. 09.1925–12.1928 гг. Актюбинское ГубОНО – инспектор-методист;

6. 12.1928 г. Казахский государственный университет (позже КазПИ) – научный сотрудник Кафедры тюркологии. г.Алматы;

7. 09.1932–20.11.1937 гг. Казахский Педагогический институт (КазПИ) – заведующий кафедрой казахского языка и литературы, профессор. г.Алматы;

8. 01.1933–20.11.1937 г.г. Народный комиссариат просвещения Казахской ССР – член коллегии, зав. сектором методики, программ и учебников, Председатель УМСа, председатель Гос. терминологической комиссии Республики, главный редактор «Бюллетеня Гостерминкома» (1935 г.). г.Алматы;

9. 1935–20.11.1937 г.г. Казахстанский филиал Академии наук СССР – заведующий лингвистическим сектором, главный редактор «Академического словаря казахского языка», член Ученого совета Казахского филиала АН СССР, член Президиума Каз ФАН СССР;

10. 1935–1936 г.г. Член научного Совета Казахстанского института национальной культуры;

11. 1935–1937 г.г. Член Всесоюзного Центрального Комитета нового (латинизированного) алфавита;

12. Избирался: членом Темирского РИКа (1922 г.), членом Каз ЦИКа (1935г.), делегатом на 16-й Всероссийский съезд Советов (1935 г.).

13. Награжден Почетным знаком «15 лет Казахстана».

Дополнительные сведения о Х. К. Жубанове.

Арестован 19 ноября 1937 года, расстрелен 25 февраля 1938 года в г.Алма-Ате (первый день массовых расстрелов по решению выездной «тройки»).

Реабилитирован: в гражданском отношении – 03.10.57 г., в партийном отношении – 22.02.58 г.

**ПРОФЕССОР Қ. Қ. ЖҰБАНОВ ЕҢБЕКТЕРІНІҢ
ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ**

**ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ
ПРОФЕССОРА К. К. ЖУБАНОВА***

1915

1. Өнегелі мұғалім (мақала) // Қазақ, 11 ақпан, № 103. (Ж. Тілепбергеновпен бірігіп жазған).

1917

- 2*. Наурыз құтты болсын (өлең) // Алаш, № 14.
3*. Аянышты хал (фельетон) // Алаш, № 20.

1924

4. Әйел теңдігі туралы (мақала) // Еңбекші қазақ, № 232.
5. Түс екен (оқшауша) // Еңбекші қазақ, 11 қыркүйек, № 243.
6. Үлгі алындар (мақала) // Еңбекші қазақ, № 254.

1925

7. Темір уезінің оқушылар тобы (мақала) // Еңбекші қазақ, 14 қаңтар, № 276.

* **Ескерту.** Ғалымның уездік, болыстық газеттерде жарияланған тырнақалды туындылары жинастырылмаған. Сонымен бірге түрлі бүркеніш аттармен (Шекті, Қараша бала, «Қ», «Қ.Ж.» т.б.) жазылған мақалалары да бұл тізімге енгізілген жоқ.

* Осындай белгі қойылған деректерді Қазақ ССР Мемлекеттік архивінің аға ғылыми қызметкері Б. Байғалиев табыс етті.

* **Примечание:** Первые пробы пера будущего ученого, увидевшие свет в уездных, губернских органах печати, в данном перечне охвачны не полностью. Кроме того, в указателе не вошли статьи, опубликованные под различными псевдонимами (Шекті, Қараша бала, «Қ», «Қ.Ж.» и др.)

* Сведения, обозначенные настоящей пометой, были любезно предоставлены старшим научным сотрудником ЦГА Каз ССР Б. Байғалиевым, за что редакционная коллегия сборника выражает ему свою признательность.

8*. Екі қой, бір тоқты киіт өтірік дейді (жауап сөз) // Кедей, сәуір, №41.

9*. Ойыл коммуна мектебі кімге тиіс // Кедей, 14 қазан, № 62.

10*. Сауатсыздықты жоятын нұсқаушы мектеп // Кедей, 14 қазан, №62.

1926

13. Коммуна мектептері жеті жылдық болсын // Еңбекші қазақ, № 10.

14. Біз де ұлт театрына қарай маңайладық // Еңбекші қазақ, №11.

15. Аулақтан оқыту// Еңбекші қазақ, 19 қаңтар, № 14.

16. Газет көпке ортақ // Еңбекші қазақ, № 74.

17. Хат жолықпаған шығар (жауап) // Еңбекші қазақ, 157.

18*. Малды қауіпсіздендіру шаруаның ырысы // Кедей, шілде, № 94.

19*. Мұғалімдер курстері тарады // Кедей, 31 тамыз, № 101.

1927

20*. Таңжарықтың қуанышы (әңгіме) // Кедей, 7 қараша, № 36.

1928

21. Түпсіз астау, құдай және Ақтөбенің ілім-мәдениет орындары (фельетон) // Еңбекші қазақ, 21 тамыз, № 191.

22. Жаңа әліппені алу мәселесі туралы (баяндама сөздер) // Еңбекші қазақ, №291.

23. Төрт қызық, мың бейнет, жарық өмір (әңгімесі) // Кедей, 4 қазан.

24. Жаңа әліппені үйрен! Жаңа әліппе сабақтары: жаңа әліппенің әріптері, бірінші сабақ, екінші сабақ. Жаңа кітаптар: 1. Жаңа әліппе туралы, 2. Жаңа әліппе сабағы. Губерния ішінде. Округтың жаңа әліппе комитетінде. Қ.Ж. «Кедей» газеті, № 35, 36, 1928 жыл, ноябрь.

24*. Еңбек мектебінің он жылы // Кедей, 1928, 14 қазан, № 32.

1929

25. Бас әріп керек пе? (жарыссөз) // Еңбекші қазақ, 2 желтоқсан, №251.
26. Емле жайындағы пікірлер // Еңбекші қазақ, № 69.

1930

27. Қазақстан жаңа әліппешілерінің тұңғыш конференциясы // (1928 ж., декабрь 9–12). Жұбан ұлының сөзі (Ақтөбеден), 27–29 және 56–67 беттерде. «Қазақстан» баспасы – 1930 ж., Қызыл-Орда, (ВЦКНТА заказы бойынша).
28. [Выступление на Научно-орфографической конференций] // Стенографический отчет Науч.-орфограф. конференции, созванной 2–4 июля 1929 года науч.-метод. советом НКП и ЦК НКА. Кзыл-Орда, 1930. С. 51–58, 115.

1931

29. [Выступление на IV пленуме ВЦКНА] // Стенографический отчет IV пленума Всесоюз. центр. комитета нового алфавита, проходившего в г. Алма-Ате. (Л., 1931). С. 177, 201–204.

1933

30. Қазақ тілінің ғылыми курсы жөнінен лекциялар. 1-кесек. Қазақ тілінің фонетикасы (Дыбыс жүйесі) // Политехникалық мектеп, № 7–8, 33-34-бб.

1934

31. Буын жігін қалай табуға болады // Ауыл мұғалімі, № 2.
32. Әдіс бірлестіктері мен әдіс үйірмелерінде оқу жылының екінші жартысында талқыланатын әдіс, программа мәселелері // Ауыл мұғалімі, №3, 25-28-бб.
33. Абай – қазақ әдебиетінің классигі // Әдебиет майданы, № 11–12, 29-44-бб.
34. Абай // Социалды Қазақстан, 26 желтоқсан, № 297; 28 желтоқсан, № 299.

1935

35. Қосар ма, дара ма? («иу», «уи», «ы», «і»-лердің емлесі жөнінен) // Қазақстанның оқыту істерін басқаратын Халық комиссариатының жанындағы Мемлекеттік терминология комиссиясының бюллетені. № 1, 5 мамыр, 26–28-бб.

36. К пересмотру казахской орфографии // Бюллетень Государственной терминологической комиссии при Каз. Наркомпросе. №1, 5 мая. С. 21-24.

37**. Қазақ тілінің емлесі мен әліппесіне кіргізілетін өзгерістердің жобасы //... Мем. термин. ком. бюллетені, № 1,5 мамыр, 29 б.

38**. Қазақ әдебиет тілінің терминдері туралы // Мем. термин. ком. бюллетені, №1,5 мамыр, 1–2-бб.

39**. О терминологии казахской орфографии и алфавита казахского языка // Там же. № 2, 15 мая. С. 2–3.

41**. О специфике словтерминов // Там же. С. 1–2.

42**. Термин-сөздердің спецификасы жөнінде // Мем. термин. ком. бюллетені, № 3, 20 мамыр, 1–2-бб.

43. Қазақ тілінің емлесін өзгерту жайлы // Мем. термин. ком. бюллетені. № 4, 25 мамыр, 1–3-бб.

44. Төңкеріс және қазақтың ұлт тілі // Қазақ әдебиеті, 20 қараша.

45. К постановке исследования истории фонетики казахского языка // Тр. Казахстанского НИИ национальной культуры. Алма-Ата; Москва. Вып. I. С. 3-13.

46. Примечание к статье С. Аманжолова «Элементы флективности в казахском языке» // Там же. С. 155–158.

47. Примечание к статье Аманжолова «О языке перевода классиков марксизма-ленинизма» // Там же. С. 152–155.

48. Он үш жас күш // Лениншіл жас, 14 қаңтар.

49*. Қазақ тілі туралы (баяндама) // Қазақ әдебиеті, 23–27 мамыр; Казахстанская правда, 21–30 мамыр.

50. Первый серьезный успех казахского драматического театра // Казахстанская правда, 16 января, № 14.

Е с к е р т у. ** Қ. Қ. Жұбановтың қаламынан туған, бірақ редакциялық мақала ретінде жарияланғандар.

1936

51. Қазақ тілінің грамматикасы. I бөлім. Сөздің жалпы құрылысы (Жалпы морфология). Орта мектептің V класына арналған. Алматы, 74-б.

52. Қазақ тілінің програмы. Проект. V–VII класқа арналған. Алматы, 29-б.

53. Из истории порядка слов в казахском предложении: (Исследования по казахскому языку. Вып. I). Алма-Ата. 57 стр.

54. Заметки о вспомогательных и сложных глаголах: (Исследования по казахскому языку. Вып. II). Алма-Ата. 36 стр.

55. Қазақ музыкасында күй жанрының пайда болуы (тіл мен тарих деректері). Қызылорда. 26-б.

56*. Қазақ әдеби тілінің терминологиясы жөнінде. Мемлекеттік Термин комиссиясы қолданған (Мәдениет қызметкерлерінің съезі мақұлдаған) принциптер мыналар... // Қазақ тілінің терминдері, 1-кітап. Қызылорда.

57**. Принципы терминологии казахского литературного языка, применяемые Гос. термин. комиссией (одобрено съездом культурных работников) // Қазақ тілінің терминдері, 1-кітап. Қызылорда.

58. О Горьком: [Доклад] // Литературный Казахстан, № 3.

59. Соңғы екі-үш жылда // Қазақ әдебиеті, 31 шілде, № 29.

1937

60. Жаңа грамматиканың жаңалықтары жайынан // Ауыл мұғалімі, № 1-2, 27–39-бб.

61. Шылаулар, қос сөздер, біріккен сөздер // Ауыл мұғалімі, № 3, 31-42-бб.

62*. Пушкин туралы (сөйлеген сөз) // Социалистік Қазақстан, 10–11 ақпан; Казахстанская правда, 10–11 февраль; Қазақ әдебиеті, 10–16 ақпан.

1958

63. Жанғазы! (хат) // Қазақ тілі мен әдебиеті, № 2.

64. О специфике слов-терминов // Учитель Казахстана, 10 апреля.

65. Термин сөздердің спецификасы жөнінде // Қазақстан мұғалімі, 1958, 10 сәуір.

66. Буын жігін қалай табуға болады // Қазақ тілі мен әдебиеті, № 8, 49-55-бб.

67. Қазақ музыкасында күй жанрының пайда болуы (тіл мен тарих деректері) // Жұлдыз, № 2.

1966

68. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. Алматы. 362 б. Исследования по казахскому языку. Алма-Ата. 362 с.

I. Қазақ тілі грамматикасының мәселелері Вопросы грамматики казахского языка

Из истории порядка слов в казахском предложении. С. 32–75.

Заметки о вспомогательных и сложных глаголах. С. 76–90.

Образование сложных слов в казахском языке. С. 91–95.

О формах сочетания слов в казахском языке. С. 96–101.

О построении речи на казахском языке. С. 102–117.

Қазақ тілінің ғылыми курсы жөнінен лекциялар. 118–134-бб.

Қазақ тілінің грамматикасы. 135–197-бб.

Жаңа грамматиканың жаңалықтары жайынан. 198–228-бб.

Қазақ емлесі мен грамматикасының кейбір мәселелері. 229–237-бб.

II. Алфавит, орфография, терминология мәселелері Вопросы алфавита, орфографии и терминологии

Проект казахского алфавита. С. 238–241. К проекту реформы казахского алфавита. С. 242–244. Қосар ма, дара ма? 245–253-бб.

Выступление на научно-терминологической конференции в г. Кызыл-Орде, 2-4 июня 1929 г. С. 254-259.

К пересмотру казахской орфографии. С.260–269. Проект изменений орфографии и алфавита казахского языка. С. 270–272.

О специфике слов-терминов. С. 273–277.

О терминологии казахского литературного языка. С. 278–282.

Принципы терминологии казахского литературного языка. С. 283–285.

III. Қазақ әдеби тілі мәселелері Вопросы казахского литературного языка

Абай – қазақ әдебиетінің классигі. 286–306-бб.

IV. Мәдениет пен өнер мәселелері Вопросы культуры и искусства

Қазақ музыкасында күй жанрының пайда болуы жөнінен. 307–321-бб; Выступление на съезде учителей-ударников Казахстана. С. 322–326; Первый серьезный успех Казахского драматического театра. С. 327–329.

V. Программа мен методика мәселелері Вопросы методики и программы

Буын жігін қалай табуға болады? 330–340-бб. Қазақ тілінің програмы. 341–360-бб.

1969

69. Еленбеген ерекшелік («Абай – қазақ әдебиетінің классигі» деген мақаланың бірінші бөлімі) // Қазақ әдебиеті, 20 желтоқсан.

1971

70. Абай және шағатай әдебиеті // Жұлдыз, № 6.

1986

71. Абай – қазақ әдебиетінің классигі // «Абай тағлымы» (әдеби-сын, мақалалар, зерттеулер). Алматы, 14–33-бб. (24 б/т).

1987

72. Этюды к переводу трех стилей (название условное) // Лексико-стилистические вопросы перевода. Алматы. 152 стр. (8 п/л), С. 77–82.

1989

73. Төңкеріс және қазақтың ұлт тілі // Жалын, № 6. 80–82-бб.

74. Төрт қызық, мың бейнет жарық өмір (әңгіме) // Жалын, № 6, 82-84-бб.

1990

«Құдайберген Жұбанов». Шығармалар мен естеліктер. Алматы. 12 б/т.

75. Қазақ музыкасында күй жанрының пайда болуы жайлы. 8–28-бб.

76. Абай – қазақ әдебиетінің классигі. 28–59-бб.

77. Төңкеріс және қазақтың ұлт тілі. 59–67-бб.

78. Қазақ драма театрының алғашқы күрделі жеңісі. 67–70-бб.

79. Он үш жас күш. 70–73-бб.

80. Біз де ұлт театрына қарай мандайладық. 73–74-бб.

1994

81. Әліппеміз бұқарашыл болсын // «Ақтөбе» газеті, 13-қазан.

82. Қазақ музыкасында күй жанрының пайда болуы // «Ақтөбе» газеті, 3-қараша.

1997

83. К постановке исследований истории фонетики казахского языка // Вестник КазГУ, серия филологическая, № 12. С. 5–12, объем 13, 6 п/л., 162 с. Алматы.

1999

84. Хожа Ахмет Яссауи // «Жұлдыз», № 8. 3–28-бб.

Қ. Жұбановтың редакторлығымен басылған кітаптар

Работы, вышедшие под редакцией К. К. Жубанова

84. Труды Казахстанского научно-исследовательского института национальной культуры. Вып. 1. Редакторы: Х. Жубанов – раздел лингвистики, С. Асфандияров – раздел историй, А. Алманов – раздел литературы и искусства. Алма-Ата – Москва, 1935. Вып. 1. 160 с.

84а. Бюллетень, № 1, Гос. термин. комиссии... / Отв. ред. Х. Жубанов, 1935, 5 мая, 31 с. (на каз. и рус. языках).

85. Бюллетень, № 2, Гос. термин. комиссии... / Отв. ред. Х. Жубанов, 1935, 15 мая, 18 с. (на каз. и рус. языках).

86. Бюллетень, № 3, Гос. термин. комиссии... / Отв. ред. Х. Жубанов, 1935, 20 мая, 22 с. (на каз. и рус. языках).

87. Бюллетень, № 4, Гос. термин. комиссии... / Отв. ред. Х. Жубанов, 1935, 25 мая, 21 с. (на каз. и рус. языках).

88. Ермеков А. Ұлы математика курсы. Қызылорда, 1935.

89. Шонанов Т., Бегалиев Г., Жиенбаев С. Методика [преподавания] казахского языка в начальной школе. Кзыл-Орда, 1935. (на каз. и рус. языках).

Қ. Жұбановтың баспаға тапсырылған, бірақ жоғалған еңбектері

Работы К. К. Жубанова, сданные в производство, но впоследствии утерянные

1. Смысл бессмысленных слов [Доклад].
2. Скотоводческие междометия казахов [Доклад].
3. Ғылыми грамматиканың материалдары. 1 т. Фонетика. 30 б. т.
4. Ғылыми грамматиканың материалдары. 2 т. Морфология.
5. Қазақ тілінің грамматикасы. II бөлім, 6 класқа арналған, 140 б.
6. О частях речи в казахском языке [Исследования по казахскому языку. Вып. 3].

7. Двойные слова синонимического типа [Исследования по казахскому языку. Вып. 4].
8. Возникновение фонематического различия глухих и звонких [Исследования по казахскому языку. Вып. 5].
9. «Подражательные» слова как особые формы словообразования [Исследования по казахскому языку. Вып. 6].
10. Скотоводческие междометия казахов [Исследования по казахскому языку. Вып. 7].
11. К природе и генезису залоговых форм в казахском языке [Исследования по казахскому языку. Вып. 8].
12. Структура местоимений в казахском языке [Исследования по казахскому языку. Вып. 9].
13. Элементы кинетической сигнализации в женской речи казахов [Исследования по казахскому языку. Вып. 10].
14. Вопросы казахского языкознания: Сборник / Под. ред. проф. Х. Жубанова. Кн. 1 (3).
15. Еще раз о глаголе «де» // Вопросы казахского языкознания: Сборник.
16. Причины выпадения беглых гласных в казахском языке // Вопросы казахского языкознания. Сборник.
17. Қазақ тілінің академиялық сөздігі. 1-бөлім [А-Азу]. Академический словарь казахского языка. Вып. 1 / Под. ред. акад. А. Самойловича и проф. Х. Жубанова. Объяснения слов на каз. и рус. языках.

**ПРОФЕССОР Қ. Қ. ЖҰБАНОВТЫҢ
ӨМІРІ МЕН ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ ӘДЕБИЕТ**

**ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВЕ
ПРОФЕССОРА К. К. ЖУБАНОВА**

1937

Орманов Ф. Профессор // Социалистік Қазақстан, 21 наурыз.

Балақаев М. Қазақ тілі грамматикасы туралы // Социалистік Қазақстан, 15 мамыр, № 109.

Жолымбетов Ө. Жұбановтың кітабындағы кейбір кемшіліктер (пікір алысу ретінде) // Социалистік Қазақстан, 27 сәуір.

Смайылов Е. Грамматикадағы анархия туралы // Социалистік Қазақстан, 30 қыркүйек.

1957

Ауэзов М., Кенесбаев С. Основоположник казахской лингвистики // Учитель Казахстана, 5 декабрь, № 50.

Әуезов М., Кеңесбаев І. Қазақ лингвистикасының негізін қа-лаушы // Қазақстан мұғалімі, 5 желтоқсан, № 50.

Әуезов М., Кеңесбаев І. Ірі оқымысты // Қазақ әдебиеті, 5 желтоқсан, № 49.

Жолаев Ж. Друг сельских учителей // Учитель Казахстана, 5 декабрь, № 50.

Жолаев Ж. Ауыл мұғалімінің ақылшысы // Қазақстан мұғалімі, 5 желтоқсан, № 50.

Жұбанов А. Өнегелі өмір // Қазақ әдебиеті, 5 желтоқсан.

Мұсабаев Г. Скромный и требовательный // Учитель Казах-стана, 5 желтоқсан, № 50.

Мұсабаев Ф. Қадірлі ұстаз // Қазақстан мұғалімі, 5 желтоқсан.

Решетняк В. Народный интеллигент // Учитель Казахстана, 5 желтоқсан, № 50.

Решетняк В. Ұмытылмас дос // Қазақстан мұғалімі, 5 желтоқсан.

Ситдықов А. Ученый-педагог // Учитель Казахстана, 1957, 5 декабрь.

Сытдықов Ә. Педагог ғалым // Қазақстан мұғалімі, 5 желтоқсан, № 50.

1958

Кеңесбаев І. Профессор Құдайберген Жұбанов және оның ғылыми-педагогикалық мұралары // Қазақ тілі мен әдебиеті, № 2.

Кеңесбаев І., Мұсабаев Ф. Көрнекті ғалым // Жұлдыз, № 6.

1959

Алтанов О. Құдайберген мұғалімдердің де қамқоршысы еді // Коммунизм жолы, 22 желтоқсан, № 122.

Әбілқаримов А. Қазақтың тұңғыш профессоры // Коммунизм жолы, 22 желтоқсан, № 122.

Беркінов А. Зейінді шәкірт еді ол // Коммунизм жолы, 22 желтоқсан, № 122.

Қожабаев Н. Естелік // Коммунизм жолы, 22 желтоқсан, № 122.

Сабырқұлов Ә. Жұбанов Құдайбергеннің есімімен аталса екен // Коммунизм жолы, 22 желтоқсан, № 122.

1960

Жанпейісов Е. Құдайберген Жұбанов // Білім және еңбек, №11,28 б.

1962

Наурызғалиев С. Ғалым есімімен аталған мектеп // Коммунизм жолы, 21 ақпан, № 15.

1964

Есенов Қ. Тұңғыш филолог-профессор // Лениншіл жас, 24 желтоқсан.

Сыздықова Р. Құдайберген Жұбанов – тіл білімінің классигі // Қазақ әдебиеті, 25 желтоқсан.

Кенесбаев С. Видный казахский ученый-лингвист // Казахский университет, 23 декабря, № 41-42.

Сыздықова Р. Проф. Қ. Жұбановтың ғылыми-педагогикалық мұрасы // Қазақ университеті, 23 желтоқсан, № 41-42.

Балақаев М. Ардагер ұстаз // Қазақ университеті, 23 желтоқсан, № 41-42.

Мұсабаев Ф. Қ. Жұбанов – полиглот // Қазақ университеті, 23 желтоқсан, № 41-42.

Кенжебаев Б. Құдайберген жөніндегі есімдегілер // Қазақ университеті, 23 желтоқсан, № 41-42.

Әлімжанов Д. Ірі методист ғалым // Қазақ университеті, 23 желтоқсан, № 41-42.

1965

Бержанов К. Русско-казахское содружество в развитии прос-вещения (Историко-педагогическое исследование). – Алма-Ата.

Ысқақов А. Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімі // Қазақстан мектебі, № 3. – 71-77-бб.

1966

Кенесбаев С. Профессор Худайберген Куанович Жубанов // Жубанов Х. Исследования по казахскому языку. – Алма-Ата, С.9-31.

Сыздықова Р. Ғалым-азамат. – Алматы, 72 б.

Есенов Қ. Қазақ тіл білімінің беташары // Жұлдыз, № 10, 137-141-бб.

Мұсабаев Ф. Үлкен ғалымның бағалы еңбегі // Социалистік Қазақстан, 9 шілде, № 156.

Нұрқанов С. Профессор Құдайберген Жұбановтың қазақ тілі жөніндегі зерттеулері // Қазақстан мектебі, № 9, 94-96-бб.

Омарбеков С. Қазақ тіл білімінің бағалы қазынасы // Қазақстан коммунисті, № 12, 67-70-бб.

Серғалиев М. Ғалым мұрасы // Қазақ әдебиеті, 12 қараша.

1967

Әлсейітов Ж. Қос бұлан // Коммунизм жолы, 30 маусым.

1968

Серғалиев М. Қ. Жұбановтың терминологиялық еңбектері // Қазақстан мектебі, № 6. 77-79-бб.

Хайруллина Н. Профессор Қ. Жұбанов және алфавит мәселесі // Материалы Межвуз. науч.-теор. конференции. 16–19 сентября 1967 г. (Тезисы докладов). – Алма-Ата, 1968. С.75–76.

1969

Байқадамова Д. Қыран мен ұлан // Лениншіл жас, 24 желтоқсан.

Қ. Жұбановқа арналған ғылыми мәжіліс // Социалистік Қазақстан, 21 желтоқсан, № 296.

Қ. Жұбанов // Қазақстан мектебі, № 11, 94-б.

Есенжанов Х. Ғалымдар ағасы // Қазақ әдебиеті, 20 желтоқсан, №51.

Ермеков Ә. Абзал жанды аяулы аға // Оңтүстік Қазақстан, 10 желтоқсан.

1970

Ақшолақов Т. Педагог-ғалым // Қазақстан мұғалімі, 8 қаңтар.

Кеңесбаев І., Мұсабаев Ф. Ұстаздардың ұстазы // Жұлдыз, № 1, 156–159-бб.

1974

Жұбанов Құдайберген Қуанұлы // Қазақ Совет Энциклопедиясы, IV том (Док-Имантау). – Алматы, 492-493-бб.

1975

Ибатов Ә. Құдайберген Жұбанов және қазақ тілі морфологиясының мәселелері // Қазақ тілі грамматикасы бойынша зерттеулер. Мақалалар жинағы. – Алматы, 81-86-бб.

Ибатов Ә. Құдайберген Жұбанов және тарихи морфология мәселелері // Қазақ тілі грамматикасы бойынша зерттеулер. Мақалалар жинағы. – Алматы, 106-112-бб.

1979

Балмағамбетова Ж. Білімімен үлгі // Коммунизм жолы, 20 желтоқсан, № 243.

Бекниязов К. Мы помним его // Коммунист, 29 декабря.

Қазиев Р. Үлкен дарын иесі // Коммунизм жолы, 20 желтоқсан, № 243.

Қалиев Ф. Аса көрнекті ғалым педагог // Педагог, 13 желтоқсан.

Қожанов М. Көрнекті ғалым // Коммунизм жолы, 20 желтоқсан, № 243.

Оралбаева Н. Ғалымның мол мұрасы (Проф. Қ. Жұбановтың туғанына 80 жыл) // Қазақстан мұғалімі, 14 желтоқсан.

Сегізбаев Ж. Асыл азамат еді // Коммунизм жолы, 20 желтоқсан, № 243.

Тлегенов А. Незабываемая встреча // Коммунист, 29 декабря.

Утбаева А. Қ. Жұбановты еске алу // Педагог, 13 желтоқсан.

1980

Баймолдин С. Ел есіндегі есім // Коммунизм жолы, 12 қаңтар, № 9.

Балақаев М. Көрнекті ғалым // Қазақ ССР Ғылым академиясының Хабарлары. Тіл-әдебиет сериясы, № 1, 35-37-бб. (Резюме орыс тілінде).

Жубанов Худайберген Куанович // Развитие казахского советского языкознания. – Алма-Ата, С.177-178.

Казиев Р. Основоположник казахской лингвистики // Путь к коммунизму, 26 января.

Оралбаева Н. Құнды мұра // Қазақстан мектебі, № 9.

1984

Байқадамова Д. Сезімге адалдық // Қазақстан әйелдері, № 4, 16-17 бб.

Ибатов Ә., Сарғожин Р. Ғалым мұрасы (Қ.Қ. Жұбановтың туғанына 85 жыл) // Қазақстан мектебі, № 12, 65-67-бб.

1985

Әуезов М. Ірі оқымысты // М. Әуезов. Жиырма томдық шығармалар жинағы, 20-том. Алматы, 358-363-бб.

1986

Ысқақов А., Ибатов Ә. Көш басы (Қ. Жұбановтың «Қазақ тілі грамматикасына» – 50 жыл) // Қазақстан мектебі, № 12.

1987

Айтбаев У., Жубанов Е. Проф. Х. Жубанов и некоторые вопросы теории перевода // Лексико-стилистические вопросы перевода. – Алматы: Наука, С.67-77.

1988

Әлсейітов Ж. Халық перзенті // Коммунизм жолы, 30 наурыз.

Белботаев А. Ғалым-қайраткер // Қазақстан мұғалімі, 25 қараша, № 47.

1989

Сыздықова Р. Профессор Құдайберген Жұбанов // Мәдениет және тұрмыс, № 1, 13-б.

Сыздықова Р. Впереди своего времени // Путь к коммунизму, 17 мая, № 93.

Сыздықова Р. Уақыт ақтаған азамат // Коммунизм жолы, 17 мамыр, № 93.

Афанасьев В. Незавершенная статья // Путь к коммунизму, 17 мая, №93.

Меңдекеев Ә. Профессор Құдайберген Жұбанов // Қазақ әдебиеті, 10 ақпан.

Мырзахметов М. Абайтанудың сын сағатында // Коммунизм жолы, 17 мамыр, № 93.

Әлсейітов Ж. Ұмытылмас кездесулер // Коммунизм жолы, 17 мамыр, № 93.

Пангереев А. Аяулы ағамен қауышу // Коммунизм жолы, 17 мамыр, № 93.

Әнесов Ф. Қаламгерлік пен қайраткерлік // Жалын, № 6, 77–78-бб.

1990

Жұбанов Құдайберген. Шығармалар мен естеліктер. – Алматы: «Өнер» баспасы, 12 б/т.

Әуезов Мұхтар. Ірі оқымысты, 76-81-бб.

Жұбанов Ахмет. Өнегелі өмір, 81-86-бб.

Қаратаев Мұхамеджан. Патриот профессор, 87-96-бб.

Есенжанов Хамза. Ғалымдар ағасы, 96-99-бб.

Орманов Ғали. Профессор, 99-103-бб.

Кеңесбаев Исмет. Ұстаздардың ұстазы, 104-115-бб.

Сыздықова Рабига. Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл білі-міндегі аса зор тұлға, 115-124-бб.

Дербісалин Әнуар. Ұстаз-ғалым, 124-132-бб.

Решетняк В. Ұмытылмас дос, 132-135-бб.

Меңдібаев Қайролла. Асыл азамат еді, 135-140-бб.

Ермеков Әділ. Абзал жанды аяулы аға, 140-147-бб.

Жұбановтар Ақырап және Есет. Әке шаңырағының шырағы, 148-162-бб.

Жұбанова Мүслима. Менің әкем, 170-192-бб.

Жұбанова Раушан. Екі дүниеде естен кетпес серігім, 192-205-бб.

1990

**ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫҢ
90 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ҒЫЛЫМИ КОНФЕРЕНЦИЯЛАР**

**Қазақ ССР ҒА А. Байтұрсынов атындағы
Тіл білімі институты**

Қ. Жұбанов және қазақ совет тіл білімі. К. Жубанов и казахское советское языкознание. Ғылыми еңбектер жинағы. Сборник научных трудов. – Алматы: Ғылым, 1990. 368 б.

Қайдаров Ә. Т. Профессор Құдайберген Жұбанов. 9-16-бб.

Қайдаров А. Т. Слово о профессоре Х. К. Жубанове. С.16-20.

Ауэзов М. О., Кенесбаев С. К. Основоположник казахской лингвистики. С.21-25.

Жұбанов Ахмет. Өнегелі өмір, 26-29-бб.

Сыздықова Р. Азамат-ғалым, 30-48-бб.

Әлсейітов Ж. Халық перзенті, 48-54-бб.

Дербісалин Ә. Ұстаз-ғалым, 55-61-бб.

- Есенов Қ.* Профессор Қ. Жұбанов және қазақ тілінің синтаксисі. 69-79-бб.
- Жанұзақов Т.* Кісі аттарының байыпты зерттеушісі. 101-108-бб.
- Бектаев Қ., Белботаев А., Смайылов Т.* Қазақ тіл біліміндегі лингвистикалық статиканың алғашқы көріністері. 108-116-бб.
- Ибатов А.* Сөздің тұлғалану процесін зерделеуші. 128-136-бб.
- Мырзахметов М.* Абайтанудың сын сағатында. 136-144-бб.
- Молдажаров Ж.* Унификатор лингвистической терминологии. 152-158-бб.
- Урекенова Р.* Первый председатель Гостерминкома республики. 169-174-бб.
- Әбдірахманов А.* Қазақ терминологиясының түп қазығы. 174-180-бб.
- Омарбеков С.* Диалектілік құбылыстар төркінін тереңнен барлаушы. 180-191-бб.
- Жүнісбеков Ә.* Қазақ фонетикасының ғылыми курсың жасаушы. 191-196-бб.
- Ақиолақов Т.* Педагог-ғалым, 209-213-бб.
- Каратаев М.* Испытание временем, С.214-218.
- Балақаев М.* Ұстаздың жарқын бейнесі, 218-223-бб.
- Тәжібаев Ә.* Аға туралы аз ғана сөз, 223-229-бб.
- Орманов Ғ.* Профессор, 229-232-бб.
- Есенжанов Х.* Ғалымдар ағасы, 233-235-бб.
- Жұбанова Р.* Кебенек киіп кетіп еді, 235-249-бб.
- Ситдықов А.* Ученый-педагог. С.249-250.
- Решетняк В.* Народный интеллигент. С.251-253.
- Ермеков Ә.* Абзал жанды аяулы аға. 253-259-бб.
- Баскаков Н. А.* Один из первых советских тюркологов. С.259-262.
- Карасаев Х.* Құдайберген ағаны эскеріп (қырғыз тілінде). 263-267-бб.
- Ысқақов А.* Ақылгөй аға, ұлағатты ұстаз. 267-277-бб.
- Кенжебаев Б.* Құдайберген жөніндегі есімдегілер. 277-278-бб.
- Шәріпов Ә.* Аяулы ұстаз еді ол. 279-290-бб.
- Әлімжанов Д.* Ірі методист-ғалым. 290-291-бб.
- Қазиев Р.* Үлкен дарын иесі. 291-293-бб.
- Маманов Ы.* Қазақ тіл білімінің көш бастаушысы. 293-295-бб.
- Мұсабаев Ғ. Қ.* Жұбанов – полиглот. 296-296-бб.
- Меңдібаев Х.* Ағаны көріп, іні өсер. 297-301-бб.
- Беркінов А.* Зейінді шәкірт еді ол. 301-302-бб.
- Жолаева Ж.* Ағалардың ақ жолынан айнымай. 302-311-бб.
- Алпанов О.* Құдайберген мұғалімдердің де қамқоршысы еді. 312-313-бб.
- Балмағамбетова Ж.* Білімімен үлгі. 313-314-бб.
- Ержанов К.* Жарыққа жетелегендер. 317-318-бб.
- Бірманов Е.* Асыл аға. 319-321-бб.
- Бекниязов К.* Мы помним его. С.321-321.
- Тлегенов А.* Незабываемая встреча. С.322-322.
- Брусиловский Е.* Тайственная сила памяти. С.323-323.
- Жулаев Ж.* Друг сельских учителей. С.324-324.
- Байқадамова Д.* Жарқын жүзің жадымызда, жақсы аға, 325-333-бб.
- Хаймұлдин О.* Бәрі де бүгінгідей сезіледі. 333-337-бб.

Дияров Н. Ғалымның туған жерінде, 337-340-бб.

Жұбанов Е. Ғалым мүшеліне арналған ғылыми-практикалық конференциялар, 340-353-бб.

**Қазақ ССР ҒА Халыққа білім беру министрлігі
Абай атындағы Қазақ педагогика институты**

Профессор Құдайберген Жұбановтың 90 жылдығына арналған ғылыми конференция (19 желтоқсан, 1989) материал-дары. – Алматы: Полиграф. предприятие «Кітап», 5,7 п.л.

Шаяхметов Ш. Құрметті жолдастар, қадірлі ағайындар! (Кіріспе сөз). 3-5-бб.

Қайдаров Ә. Т. Ел мақтаны, 5-11-бб.

Сыздықова Р. Құдайберген Жұбанов, 11-21-бб.

Оралбаева Н. Қазақ совет тіл білімінің негізін қалаушы, 21-29-бб.

Қалиев С. Оқу-ағарту ісінің ұйымдастырушысы, 29-32-бб.

Есенов Қ. Ғалымның синтаксис жайындағы ілімі, 32-35-бб.

Айтбаев Ө. Ғалымның терминология мен аударма ғылымын қалыптастырудағы орны, 52-61-бб.

Ақшиолақов Т. Ірі педагог, методист ғалым, 69-76-бб.

Шәкиева А. Көмекші және күрделі етістіктер хақында, 76-83-бб.

Жанұзақов Т. Атаулар жайлы сыр шерткен, 83-88-бб.

1993

Терехова Ф. Х. Жубанов как лингвометодист. Записки группы «Структурно-семантический анализ языка». Вып. I, объем сб. – 111 м/п, С.55-68. Актыбинский пед. институт им. Х. Жубанова, обл. типография.

Жұбанов Е. Проф. Қ. Жұбанов тартқан тілтану желілері. «Ақ-төбе» газеті, № 169, 171, қазан.

1994

Оралбай Әмір. Абай және Қ. Жұбанов. «Ақтөбе» газеті, 19 наурыз.

Жұбанов Ақырап, Жұбанов Есет. Әке шаңырағының шырақшысы (деректі очерк). «Ақтөбе» газеті, № 43, 28 мамыр; № 44, 31 мамыр; № 45, 2 маусым; № 46, 6 маусым.

Жұбанов Е, Әнесов Ф. Ғұлама тағылымы. «Ақтөбе» газеті, № 102, 13 қазан.

Тайжанов Алтай. Қ. Жұбановтың қазақ халқының рухани мәдениетін дамытудағы орны. «Ақтөбе» газеті, 5 қараша.

Тайжанов Алтай. Қ. Жұбанов және рухани мәдениет. «Серпін», № 16, «Ақтөбе» газеті, 11 қараша.

Асқаров Идош. «Сүйер ұлың болса, сен сүйі...» (Абай) (Қ. Жұбанов күндері. Шолу). «Ақтөбе» газеті, № 117, 17 қараша.

Ашықбаев Ертай. Тіл кеспек жоқ (Ақтөбеде өткен Қ. Жұбановты еске алу кешінде оқылған өлең), «Қазақ әдебиеті» газеті, № 48, 2 желтоқсан.

Байқадамова (Қаралдина) Данабике. Аруағыңа бас иемін, жақсы аға ... (Қ. Жұбанов күндеріне орай). «Ақтөбе» газеті, 20 желтоқсан.

Тектіғұлова Ж. Қ. Жұбанов және қазақ тілі тарихи грамматикасының проблемалары: Канд. дисс. автореф. 22 бет. Алматы қ.;

Тектұғұлова Ж. Кейбір тілдік элементтердің этимологиялық табиғаты (Проф. Қ. Жұбановтың лингвистикалық концепциялары тұрғысынан. Лекциялар желісі). Ақтөбе обл. типографиясы. 40 бет.

1997

Ильясова А. Н. Разработка Х. Жубановым вопросов педагогической теории. – Алматы; Республиканский издательский кабинет по учебной и методической литературе Министерства образования и культуры Республики Казахстан, 1,2 п/л.

Бәкіров Омар. Дара тұлға (очерк). Жинақ: «Нәубет жылдары». – Алматы: Қазақ университеті, 16-25-бб.

1998

Шәріпов Ә. Аяулы ұстаз еді // Көргенім, көңілге түйгенім. – Алматы, 23-32-бб.

1998

ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫҢ 100 ЖЫЛДЫҒЫ ҚАРСАҢЫНДА

Материалы республиканских Жубановских чтений, посвященных актуальным проблемам современных гуманитарных наук (1989, 1994, 1996 годов) на казахском и русском языках. 10,5 печ. листов (47-мақала). Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе университетінің редакциялық-баспа бөлімінде теріліп, басылды. – Ақтөбе, 1998.

Кенжебаев К. К. Отыз жылдың олжасы, 3-6-бб.

Қайдаров Ә. Т., Әбдірахманов Ә. Тіл білімінің тарланы, 7-13-бб.

Сыздықова Р. Ф.Қ. Жұбановтың лингвистикалық мұрасын танып-игеру проблемалары, 13-18-бб.

Копыленко М. М. Проблемы общего языкознания в трудах Х. К. Жубанова, 18-24-бб.

Серғалиев М. С. Профессор Қ. Жұбановтың синтаксистік зерттеулері, 24-29-бб.

Әбілқасымов Б. А. Профессор Қ. Жұбановтың тіл тарихына қатысты пікірлері жайында, 29-32-бб.

Есенов К. Профессор Қ. Жұбановтың синтаксис жайындағы ілімі, 32-34-бб.

Жүнісбеков Ә. Профессор Қ. Жұбанов қазақ фонетикасының ғылыми курсына жасаушы, 34-38-бб.

Уәлиев Н. Профессор Қ. Жұбанов қазақ орфографиясының негізгі принципі хақында, 38-43-бб.

Әнесов Ғ. Қаламгерлік пен қайраткерлік, 43-47-бб.

Негімов С. Қ. Жұбанов және қазақ фольклоры, 47-51-бб.

Жұбанов А. Қ. Профессор Қ. Жұбанов және қазақ тілін зерттеудің кейбір қолданбалы тәсілдері, 51-56-бб.

Омарбеков С. Профессор Қ. Жұбановтың қазақ тілінің диалектілік белгілері жөніндегі көзқарастары, 56-60-бб.

Оразов М. Көмекші етістіктер, 60-64-бб.

Жұбанов Е. Қ. Профессор Қ. Жұбановтың кейбір басылым көрмеген еңбектері хақында, 64-71-бб.

Берікұлы Н. Профессор Қ. Жұбанов және дидактика мәселелері, 71-76-бб.

Султанғалиева Г. С. Х. Жұбанов – видный деятель народного образования, С.81-85.

Манкеева Ж. А. Қ. Жұбанов және тарихи морфология мәселелері, 85-91-бб.

Шакиева А.А. Вопросы словообразования в трудах профессора Х. К. Жубанова, 91-93-бб.

Жубанова А. К проблеме фоновой и компонентной субституции в казахских фразеосочетаниях в аспекте жубановедения, 93-99-бб.

Тайжанов А. Т. Мұхтар Әуезов профессор Қ. Жұбановтың қазақ халқының қоғамдық ойы мен мәдениетін дамытуға қосқан үлесі туралы, 99-104-бб.

Мурзалина Б. К. Проблемы интонации в работах Х. Жубанова и их современное состояние, 104-108-бб.

Тектігұлова Ж. О. Профессор Қ. Жұбанов предикаттық қатынастың қалыптасу тарихы хақында, 108-113-бб.

Алдашева Н. М. Қ. Жұбанов және сөзжасам мәселесі, 113-117-бб.

Садуақасов Н. А. Профессор Қ. Жұбанов – қазақ тілі фонетикасының негізін салушы, 117-122-бб.

Қарағұлова Б. С. Профессор Қ. Жұбанов – қазақ терминологиясының негізін қалаушы, 122-127-бб.

Байганина Н. М. Лингвистические исследования профессора Х. Жубанова в области казахской музыкальной терминологии (к проблеме «палеонтологии речи»). С.127-131.

Мұхтаров С. С. Қ. Жұбанов және қазақ тілі біліміндегі сөз таптастыру принциптері, 131-134-бб.

Жаманбаева К. Қ. Жұбанов және қазақ тілі пәнін оқыту мәселелері, 134-137-бб.

Кенжегұлова А. Қ. Жұбановтың «Буын жігін қалай табуға болады?» деген мақаласындағы методикалық көзқарастары, 137-143-бб.

Бақытжанова А. Қ. Қ. Жұбанов және аударманың лексика-семантикалық проблемалары, 143-148-бб.

Борашев Б. Т. Қ. Жұбанов және Шығыс әдебиеті, 148-151-бб.

Пангереев А. Ш. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі топонимастикалық деректер, 151-156-бб.

Ниязова Ф. М. Қ. Жұбанов пен Ж. Тілепбергенов арасындағы рухани сабақтастық, 156-163-бб.

Миров М. О. Қ. Жұбанов публицистикасындағы паремиялық қолданыстар, 163-167-бб.

Есқалиева Ж. С. Профессор Қ. Жұбановтың сөз тұлғалары жайындағы танымдары, 167-170-бб.

Тектігұлова Ж. О. Қ. Жұбанов бір құрамды түбір негіздердің қазіргі тіліміздегі елі түбірлерге қатысы жайында, 170-173-бб.

Сүлейменова З. Е. Относительно заметок о сложных и вспомогательных глаголах профессора Х. К. Жубанова, 173-176-бб.

Байганина Н. М. Идеи профессора Х. Жубанова в области теории перевода и его роль в становлении казахской терминологии, 176-181-бб.

Тайжанов А. Т., Толыбаев М. Е. Профессор Х. Жубанов и духовная культура казахского народа, 181-185-бб.

Брызгалов Ю. А. К вопросу о формировании одаренности и таланта, 185-191-бб.

Нурудинов А. С. О психологических аспектах лингвистического учения профессора Х. К. Жубанова, 191-195-бб.

Жубанова А. Этнолингвистические воззрения профессора Х. К. Жубанова, 195-199-бб.

Бокаева А. А. Об одной малоизвестной работе профессора Х. К. Жубанова, 199-202-бб.

Сыздықова Р. Ф. Жеделхат. Құдайберген Жұбановтың туғанына 95 жыл толуына арналған ғылыми-теориялық конференцияға қатысушыларға, 202-203-бб.

Әлсейітов Ж. Өмірде өшпес ізі бар, 203-206-бб.

Сәдуақас Н. Қазақ тілінің дыбыс жүйесі туралы (Қ. Жұбановтың туғанына 100 жыл). «Ақтөбе университеті» газеті, № 4, сәуір.

1999

Жұбанов Қ. Қазақ тілінің жоғарғы курсы: Лекциялар желісі. – Алматы: Қазақ университеті, 112 бет.

1999

**ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫҢ
100 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ҒЫЛЫМИ
КОНФЕРЕНЦИЯЛАР**

А. Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институты

Қошанов А. – ҚР ҰҒА-ның вице-президенті, Қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар бөлімінің академик-хатшысы. Құттықтау сөз, 8-9-бб.

Сыздық Р. Ғылым көгінің жарық жұлдызы, 10-17-бб.

Әбілқасымов Б. Тіл тарихын зерттеудегі Қ. Жұбанов тағылымы, 18-22-бб.

Оралбай Н. Қ. Жұбанов – қазақ тілін ғылыми тұрғыдан зерттеуші ғалым, 23-29-бб.

Айтбайұлы Ө. Профессор Қ. Қ. Жұбанов және терминжасам принциптері, 30-41-бб.

Хасанұлы Б. Қ. Жұбановтың әлеуметтік-лингвистикалық пайымдаулары, 41-57-бб.

Хұсайын К. Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімі, 58-66-бб.

Уәлиұлы Н. Профессор Қ. Жұбановтың буын туралы теориялық тұжырымдары, 66-72-бб.

Жанұзақов Т. Қ. Жұбановтың еңбектеріндегі жалқы есімдердің зерттелуі, 72-80-бб.

Жұбанов Е, Оралбай Ә. Профессор Қ. Жұбановтың қоғамдық, саяси және әлеуметтік ой-толғамдары, 80-86-бб.

Айғабылұлы А. Қ. Жұбанов және морфонология мәселесі, 86-92-бб.

Шалабай Б. Қ. Жұбанов – Абай поэзиясын лингвопоэтикалық тұрғыдан тұңғыш зерттеуші, 92-97-бб.

Жұбанова А. А. Профессор Құдайберген Жұбановтың терминологиялық принциптері негізінде қазақ биология терминдерін жасау, 97-102-бб.

Жұбанов А. Қ. Жұбанов және қазақ мәтін мазмұнын статистикалық тәсілмен анықтау, 102-108-бб.

Манкеева Ж. Қ. Жұбанов зерттеулерінде тілдің тілдік философиясы тұрғысынан қарастырылуы, 108-113-бб.

Бүркіт О. Қ. Жұбановтың грамматикалық ілімін оқытудың ерекшеліктері, 113-118-бб.

Оразалин С. Қ. Қ. Жұбановтың қазақ тіл білімі жайлы ойлары, 139-142-бб.

Сәдуақас Н. Қ. Жұбановтың фонема заңдылықтары туралы көзқарастары, 143-152-бб.

Қасым Б. Профессор Қ. Жұбанов және күрделі сөз мәселелері, 152-157-бб.

Құрманова Н. Қ. Жұбанов грамматикалық құбылыстар туралы, 158-163-бб.

Қобыланова А. Қ. Жұбановтың буын теориясы және оның оқу-әдістемелік маңызы, 163-165-бб.

Карабалина А. Психологизмы, психологические понятия и слова-термины в наследии К. К. Жұбанова, 165-172-бб.

Омарова А. Қ. Қ. Жұбановтың көмекші етістік туралы зерттеулері, 172-177-бб.

Нұржанқызы Ж. Қ. Жұбановтың ғылыми мұрасын студенттерге оқытып, үйретудің жолдары, 177-182-бб.

Ұлықпанова Ә. К. Қ. Жұбановтың абайтанымы, 182-190-бб.

Миров М. Қ. Жұбанов лингвистикалық терминдер хақында, 190-198-бб.

Макешева Ж. Профессор Қ. Жұбановтың терминологиялық принциптерінің қазақ іс жүргізу жүйесін қалыптастырудағы орны, 198-202-бб.

Шәріпжанова Ф. Қ. Жұбанов пен Ы. Маманов еңбектеріндегі қалып етістіктерінің көрінісі, 202-209-бб.

1999

Абай атындағы Алматы мемлекеттік университеті

Қазіргі қазақ тілі және лингводидактика мәселелері (2-шығуы)

(Қ. Қ. Жұбановтың 100 жылдығына арналған Республикалық ғылыми-теориялық конференцияның материалдары). – Алматы, 1999. 138 б.

Оразбаева Ф. Құдайберген Жұбанов – қазіргі қазақ тілі кафедрасының негізін салушы, 3-5-бб.

Шалабай Б., Мүрсәлімов Т. Қ. Жұбановтың синтаксиске қатысты еңбектері, 6-10-бб.

Құрманова Н. Сөйлемнің ішкі құрылымы жасалуындағы синтагмалық мүшеленудің атқаратын қызметі және Қ. Қ. Жұбановтың сөздердің тіркесуі туралы пікірлеріндегі озық талдау үлгілері, 10-16-бб.

Балтабаева Ж. Құдайберген Жұбановтың әдістемелік көзқарастары туралы, 17-20-бб.

Тамаева Б. Профессор Қ. Жұбановтың этнолингвистика жөніндегі ой-пікірлері, 20-24-бб.

Қасым Б. Қ. Жұбанов күрделі сөз мәселелері жайында, 24-28-бб.

Ногайбаева Ж. Қ. Жұбанов үндестік заңы жайында, 29-31-бб.

Сәменова С. Н. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі заттануға қатысты пікірлер және заттанудың жасалау жолдары, 31-37-бб.

Арынова Р. Қ. Жұбанов сын есім жайында, 37-40-бб.

Макешева Ж. Профессор Қ. Жұбановтың терминологиялық принциптерінің қазақ іс жүргізу жүйесін қалыптастырудағы орны, 40-44-бб.

Ибраимова И. Қ. Жұбановтың терминологияға қосқан үлесі, 44-47-бб.

Бердалина Т. Теңдесі жоқ тұлға, 47-50-бб.

Османова З. Ж. Құдайберген Жұбанов қазақ поэзиясының көркемдігі туралы («Абай қазақ әдебиетінің классигі» мақаласы бойынша), 51-53-бб.

Жетпісбаева О. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі терминология және аударма мәселесі, 109-112-бб.

1999

Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігі Тілдерді дамыту департаменті

Мемлекеттік тіл: терминология, іс қағаздары мен бұқаралық ақпарат құралдарының тілі (Қ. Жұбановтың 100 жылдығына арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары). – Астана, 1999. 464 бет.

Сәрсенбаев А. – Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрі. Кіріспе сөз, 5-7-бб.

Кекілбаев Ә. – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы. Ұлттық руханиятымыздың өзегі, 7-14-бб.

Хұсайын К. Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімі, 30-34-бб.

Сыздық Р. Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл білімінің теориялық негіздерін қалаушы, 43-50-бб.

Айтбайұлы Ә. Профессор Қ.Қ. Жұбанов және қазақ терминологиясының кейбір мәселелері, 60-69-бб.

Жубанов Е. К. Профессор Х. К. Жубанов и проблемы казахской терминологии, С.99-109.

Негимов С. Құдайберген Жұбанов және ұлттық фольклор, 109-114-бб.

Жарықова Д. Қ. Жұбанов және қазіргі медицина тілі, 240-249-бб.

Жұбанов А. Қ. Проф. Құдайберген Жұбановтың буын теориясы және оның компьютерлік лингвистикадағы орны, 298-305-бб.

1999

А. Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институты

Қазақ тіл білімі: Ұрпақ жалғастығы мен дәстүр сабақтастығы: Ғылыми мақалалар жинағы (Профессор Құдайберген Қуанұлы Жұбановтың 100 жылдығына арналған ғылыми-теориялық семинар материалдары). – Алматы: «Арыс» баспасы, 1999. 416 б.

Сыздықова Р. 1999 жыл – қазақ тіл білімі үшін Құдайберген Жұбанов жылы (жас ғалымдарға арнау сөз), 8-13-бб.

Айтбайұлы Ә. Профессор Қ. Қ. Жұбанов және терминжасам принциптері, 14-27-бб.

Салқынбай А. Қ. Жұбанов және тарихи грамматика мәселелері, 27-30-бб.

Жаманбаева Қ. Қ. Жұбанов – абайтанушы, 30-32-бб.

Садуақас Н. Профессор Қ. Жұбановтың қазақ тіліндегі буын туралы тұжырымдары, 32-39-бб.

Мүрсәлімов Т. Қ. Жұбановтың сөздердің байланысу формаларын жіктеу принциптері, 43-49-бб.

Мұхтаров С. Қ. Жұбанов қазақ тілі сөздерін таптастыру туралы, 49-55-бб.

Балтымова М. Аударма теориясына байланысты профессор Қ. Қ. Жұбановтың ой-тағылымдары, 56-62-бб.

Ержанова Ұ. Қ. Қ. Жұбановтың лингвистикалық терминологиясының ерекшеліктері, 62-65-бб.

Жубанова А. Общелингвистические взгляды Х. К. Жубанова, С.65-71.

2000

Хасанұлы Б. Қ. Жұбанов мұралары – отандық жалпы тіл білімі, әлеуметтік лингвистика, психоллингвистика бастаулары. Тіл саласындағы қуғын-сүргін. – Ақтөбе, 119 бет.

Хасанұлы Б. Жубановедение: в контексте формирования общего языкознания, социоллингвистики и психоллингвистики в Казахстане. Репрессии в сфере языка. – Ақтөбе, 120 с.

2002

Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті

Жұбанов тағылымы – V. Республикалық ғылыми-теориялық конференция материалдары. – Ақтөбе: Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университетінің редакциялық-баспа бөлімі, 2002. 297 бет.

Мырзахметов М. Қ. Жұбанов – қайраткер, ойшыл ғалым, 15-20-бб.

Оразбаева Ф. Ш. Ұлылыққа тағзым, 20-23-бб.

Хасанұлы Б. Концепция Х. К. Жубанова в контексте гендерной лингвистики, – С.23-28.

Сәдуақас Н.Ә. Қ. Жұбанов және қазақ тілі дыбыс жүйесі, 72-74-бб.

Баяндина С. Ж. Қ. Қ. Жұбанов мұрасындағы тіл қызметінің көрінісі, 77-79-бб.

Айтжанова С. С., Тоқтыманова Ф. М. Профессор Қ. Қ. Жұбанов еңбектері, 91-93-бб.

Кенжеғұлова А. К. Қ. Жұбанов тағылымы авторлық оқулықтарда, 93-98-бб.

Садирова К. К. Қ. Жұбанов лексика мен синтаксистің байланысы туралы, 98-101-бб.

Ниязова Ф. М. Қ. Жұбанов халық ағарту майданында, 101-104-бб.

Миров М. О. Қ. Жұбанов және ғылым тілі, 111-114-бб.

Қаңтарбай С. Е. Қ. Жұбановтың оқу әрекетіндегі біртұтастық ұстанымы, 119-123-бб.

Оралбай Ә. Ә. Қ. Жұбановтың публицистік шеберлігі, 127-130-бб.

Аитова Н. Н. Қ. Жұбановтың когнитивтік пайымдаулары, 150-153-бб.

Терекова Ф. Е. Языковая личность профессора Х. К. Жубанова: аспекты к изучению вопроса, 173-176-бб.

*Дұзмағамбетов Е. Қ. Жұбанов мұраларындағы «одағай» категориясының та-
нымы, 176-178-бб.*

*Ұлықпанова Ә. Қ. Жұбанов Қожа Ахмет Яссауи толғауларының тарихи мәні
жайында, 181-185-бб.*

*Кенжан А. Ұлы Ұстаз Қ. Жұбанов тұжырымдамаларының келешек ұстаздар
үшін құндылығы, 185-186-бб.*

*Балтымова М. Р. Профессор Қ. Қ. Жұбановтың лингвистикалық еңбектеріндегі
шығыстану мәселелері, 193-196-бб.*

Сәтер А. Қ. Жұбанов және бүгінгі БАҚ: терминология мәселелері, 198-204-бб.

Асылбаева Р. Құдайберген Жұбановтың күрделі сөздер туралы ойлары, 226-228-бб.

Кенбай Ж. Тұғыры биік тұлғаның мүсіні қалай сомдалды, 237-240-бб.

2003

*Буркіт О. Ә. Жұбановтану. Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің
филология факультетінде оқытылатын арнаулы курстың бағдарламасы. – Алматы:
«Арыс» баспасы, 48 бет.*

2004

ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫҢ 105 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ҒЫЛЫМИ КОНФЕРЕНЦИЯЛАР

Ақтөбе мемлекеттік педагогикалық институты

Жұбанов тағылымы: IV Республикалық ғылыми-теориялық конференция
материалдары. – Ақтөбе: Ақтөбе мемлекеттік педагогикалық институты, 2004.
316 бет.

Кенжебаев К. К. Ұлы адамның мүшелтойы, 5-6-бб.

*Кенжебаев К. К., Хасанұлы Б. Х. Профессор Қ. Жұбанов және ХХІ ғасыр тіл
білімі, 6-11-бб.*

Нұрпейісов Ә. К. Халқымыздың рухани қазынасын жасаушылар, 11-12-бб.

Жұбанов Е. Қ. «Жұбанов тағылымдары» ғылым көгіне бастайды, 12-18-бб.

*Оралбаева Н. О. Неоценимое научное значение трудов профессора
Х. К. Жубанова, – С.18-23.*

Құсайынов К. Ш. Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімі, 23-30-бб.

Оралбаева Н. О. Ұлттық тіл біліміміздің теориялық негізін қалаушы, 30-37-бб.

Қасқабасов С. А. Құдайберген Жұбанов еңбектеріндегі фольклор теориясының мәселелері, 37-42-бб.

Хасанұлы Б. Х. Қ. Жұбановтың әлеуметтік-лингвистикалық пайымдаулары, 42-55-бб.

Серғалиев М. С. Қ. Жұбанов және стилистика мәселелері, 55-60-бб.

Сайрамбаев Т. С. Қ. Жұбанов «тіркесімділік» мәселесі хақында, 60-65-бб.

Оразбаева Ф. Ш. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі тілге көзқарас, 65-68-бб.

Айталы А. А. Ұлттанушы ғұлама, 72-79-бб.

Молдаханов Ә. М. Дәстүр мен жалғастық, 79-84-бб.

Кенжебаев К. К., Сартабанов Ж. А. Қ. Жұбанов және математика терминологиясының қазақша қалыптасуы, 85-90-бб.

Айгабылұлы А. А. Қ. Жұбанов және қазақ тіліндегі буын жүйесі, 90-94-бб.

Шалабай Б. Ш. Қ. Жұбановтың синтаксиске қатысты еңбектері, 106-109-бб.

Жубанова А. А. Принципы и основные направления общелингвистических исследований Х. К. Жубанова, С.116-122.

Ержанова Ұ. Р. Қ. Жұбановтың лингвистикалық терминологиясының ерекшеліктері, 122-125-бб.

Миров М. О. Қ. Жұбановтың полемикалық стилі жайында, 125-128-бб.

Жубанова А. Е. Топо-ономастиологические концепции М. О. Ауэзова как аспект жубановедения, С.139-147.

Білал Ш. Құдайберген Жұбановтың атаутаным принциптері хақында, 154-158-бб.

Қоянбекова С. Б. Көрнекті ғалым Қ. Жұбановтың сөйлем мүшелері жайындағы көзқарасы, 162-164-бб.

Шоқым Г. Т. Қ. Жұбанов және лингвопоэтика мәселелері, 167-171-бб.

Алдашев Н. М. Қ. Жұбановтың «киюлы сөз» туралы ілімі, 171-176-бб.

Мұхтаров С. С. Қ. Жұбанов сөз таптары туралы, 179-183-бб.

Жазықова М. Қ. Қ. Жұбанов көркем аударманың лингвистикалық мәселелері туралы, 188-191-бб.

Бақтарбаев Қ. Б. Қ. Жұбанов танымдарына сәйкес «сөз» ұғымының табиғаты, 191-194-бб.

Даулетова Б. П. Проф. Қ. Жұбанов сөз тіркесінің информативтік-коммуникативтік құрылымы туралы («О формах словосочетания слов в казахском языке» деген еңбегі бойынша), 194-200-бб.

Садулова Ж. К. Қ. Жұбанов танымы және байланыс саласындағы қазақ терминологиясы, 200-203-бб.

Шалабай Б. Ш. Қ. Жұбанов – Абай поэзиясын лингвопоэтикалық тұрғыдан тұңғыш зерттеуші, 206-210-бб.

Бораиш Б. Т. Түркі классиктері мен абай сабақтастығы Қ. Жұбанов көзқарасы мен, 210-214-бб.

Пангереев А. Ш. Халықтық топономастиканың жалпы филологиялық аспектілері / Қ. Жұбанов ілімдері негізінде, 214-218-бб.

Ниязова Ф. М. Темір-орқаштан шыққан қос ағартушы, 218-226-бб.

Ұлықпанова Ә. Ж. Қ. Қ. Жұбановтың абайтаным, 235-241-бб.

Оралбай Ә. Ә. Құдайберген Жұбанов публицистикасының ерекшеліктері, 241-247-бб.

Жаксығарина М. Ж. К. Жубанов в экслибрисе художников мира, С.247-253.

Меңкешев М. М., Меңкешева Т. М. Қ. Жұбановтың «Қазақ музыкасындағы күй жанрының пайда болуы жайлы» зерттеуі, 253-258-бб.

Бүркіт О. Ә. Қ. Жұбановтың грамматикалық ілімін оқытудың ерекшеліктері, 268-272-бб.

Қаңтарбай С. Е. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі оқу әрекеті мәселелері, 272-275-бб.

Терекова Ф. Е. Х. К. Жубанов как педагог-методист, С.275-279.

Калюжный А. А. К. Жубанов и профессиональная подготовка учителя, С.279-282.

Жубатканов К. Новая книга о нашем великом земляке, С.282-287.

Нұржанова Ж. Н. Қ. Жұбановтың қазақ тілін оқыту әдістемесі жайлы пікірлері, 287-290-бб.

Дауленова М. Х. Роль принципов терминообразования К. Жубанова в формировании архивной терминологии, С.290-292.

Джабасова А. Б. Специфика выражений определительных отношений в работе Х. Жубанова, С.292-295.

Оралбай Ә. Ә. Ерекше есте қалған мерейтой, 304-311-бб.

2004

Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті

Жұбановтану жылнамасынан. Биобиблиографиялық дерек көздері. – Ақтөбе: Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті редакциялық-баспа бөлімі. «Жұбановтану» зертханасының» еңбектері, 12-жарияланым, 2004. – 186 бет (Профессор Құдайберген Жұбановтың туғанына 105 жыл толу мерейтойына орай жинақталған дереккөздері)

Құдайберген Жубанов. *История. Годы. Судьбы.* Каяться некому? (Публикация этих материалов – возвращение к трагической судьбе казахского лингвиста Худайбергена Жубанова), С.6-13.

Орманов Ф. Профессор, 15-18-бб.

Әуезов М. Ірі оқымысты, 18-22-бб.

Жұбанов А. Қ. Өмірі – өнеге, еңбегі – үлгі, 22-25-бб.

Кеңесбаев І. Профессор Құдайберген Жұбанов және оның ғылыми-педагогикалық мұрасы, 25-34-бб.

Кеңесбаев І., Мұсабаев Ф. Көрнекті ғалым (Профессор Құдайберген Жұбановтың өмірі мен мұралары туралы), 34-42-бб.

Қаратаев М. Профессор-патриот, 42-48-бб.

Балақаев М. Ардақты ұстаздың жарқын жүзі есімде, 48-56-бб.

Ысқақов А. Профессор Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімі (шәкірт лебізі), 56-65-бб.

Есенжанов Х. Ғалымдар ағасы, 65-67-бб.

Әлсейітов Ж. Қазірден бастап қолға алсақ, 67-69-бб.

Байқадамқызы (Қаралдина) Д. Аруағыңа бас иемін, жақсы аға! 69-83-бб.

Жұбанова М. Қ. Әкелер заманының күнгейі мен теріскейі (дерекнама), 83-86-бб.

Жұбанова М. Қ. «Әке арманының шуағына жылынып...» (эссе), 86-95-бб. 86

Варшавская Л. Кудайберген – богом данный (к 100-летию со дня рождения), С.95-103.

Жұбанов Е. Қ., Оралбай Ә. Профессор Құдайберген Жұбановтың саяси памфлеттері, 103-108-бб.

Қайдары Ә. Т. Ел мақтаны, 109-114-бб.

Сыздық Р. Ғылым көгінің жарық жұлдызы (Аса ірі филолог, лингвист Құдайберген Жұбановтың туғанына – 100 жыл), 114-120-бб.

Оралбаева Н. Қ. Жұбановтың грамматика ілімі, 120-123-бб.

Кажибеков Е. После юбилея, или думы в межюбилейные будни, С.127-128.

Меңдекеев Ә. Сегіз қырлы, бір сырлы, 142-149-бб.

Великая двадцатка столетия, С.158.

АҚТӨБЕЛІК АҚЫНДАР

ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫ ЖЫР ЕТТІ

Құрманалин М. Ағайынды Жұбановтар көшесі, 159-б.

Жұбанова М. Қ. Ескерткіш болып келді әкем, 160-б.

Ашықбаев Е. Тіл кеспек жоқ, 161-162-бб.

Ашықбаев Е. Тіліммен сырласу (*Құдайберген Жұбанов мүсіні түбінде*), 163-б.

Елеусізова Ж. Жұбановты іздеу, 164-б.

Айжан Ж. Тіл туралы толғаныс, 166-б.

Сарышева Ф. Ағамен сырласу, 167-б.

Сатанов С. Ә. Құдайберген Жұбанов (толғау), 169-б.

Нұрғалиев О. Замана жұлдызы (*Құдайберген Жұбановқа арналады*), 173-б.

Қауыс Ү. Есею, 175-б.

Ағайынды Жұбановтар (*Сөзі: Е. Ашықбаев, Әні: Н. Жүсіпов*), 178-б.

Әлімбаева Ш. Арнау, 179-б.

Балмаханұлы Н. Жұбановтар сөйлейді, 180-б.

Қалдина Г. Елім деп соққан жүрегі (Халқының біртуар ұлы Қ. Жұбановқа арнаймын), 181-б.

Қалдина Г. Асыл аға (Есет Құдайбергенұлы Жұбановтың 70 жылдығына арнаймын), 182-б.

Жұбанова М. Әкені еске алу (поэмадан үзінді), 183-б.

2005

VI Халықаралық ғылыми-теориялық конференция

Ақтөбе мемлекеттік педагогикалық институты

Жұбанов тағылымы: VI Халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары. – Ақтөбе, 2005. 530 б.

Нұрышев Р. Ж. Құдайберген Қуанұлы Жұбанов – ұстаз-ғалым, 3-4-бб.

Ақтөбе облысының әкімі Е. Н. Сағындықов мырзаның құттықтау сөзі, 4-7-бб.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Ж. Құлекеевтің «Жұбанов тағылымы» ғылыми-теориялық конференциясының кезекті VI мәжілісіне қатысушыларына құттықтау сөзі, 7-8-бб.

Жұбанов Е. «Тағылымға» тағзым еткен жұрт. Шолу (Алғы сөз орнына), 8-12-бб.

Жаңұзақ Т. Дарынды ғалым – ұлағатты ұстаз, 12-15-бб.

Хасанов Б. Х. Қ. Жұбановтың гендерлік жіктелімдер жөніндегі пайымдаулары, 15-24-бб.

Жұбанов А. Қ. Құдайберген Жұбанов және қазақ тіл біліміндегі статистикалық әдістің жетістіктері, 24-29-бб.

Оразбаева Ф. Ш. Қ. Жұбановтың педагогикалық мұрасы: лингводидактика және әдістеме, 29-32-бб.

Султанғалиева Г. С. К. Жубанов и общество изучения Казахстана, С.32-35.

Бисенғали З. Ф. Есет Жұбанов қазақ эпосы тілінің поэтикасы хақында, 35-39-бб.

Юсупов Р. М., Абсалямова Ю. А. Межэтнические контакты башкир и казахов в Восточном Оренбурге, С.39-43.

Тектігүл Ж. О. Профессор Қ. Жұбанов қазақ тіліндегі қосымшалардың эволюциясы жайында, 43-48-бб.

Жубанова А. Е. Наши комментарии к переводу на русский язык ответного выступления Х. К. Жубанова, С.48-54.

Жанпейсова Н. М. Лингвистическое учение К. Жубанова в контексте антропоцентрического подхода к языку, С.54-58.

Берікұлы Н. Профессор Қ. Қ. Жұбановтың ұлттық дидактика мәселелерін дамытудағы рөлі, 60-71-бб.

Тайжанов А. Т. Құдайберген Жұбанов және мәдени мұра (Қ. Жұбановтың Хожя Ахмет Яссауиді тануы), 71-83-бб.

Оралбай Ә. Қ. Жұбановтың ғылыми-публицистикалық шығармашылығының кейбір кезеңдері, 83-87-бб.

Манкеева Ж. А. Қ. Жұбановтың ғылыми мұраларының академиялық танымы қақында, 90-93-бб.

Шоқым Г. Т. А. Байтұрсынов пен Қ. Жұбанов шығармашылығындағы гендерлік тұжырымдамалар, 96-100-бб.

Оразалиева Ә. Н. Қ. Жұбанов идеяларының паралингвистика мәселелерімен сабақтастығы, 121-125-бб.

Жұмағалиева Н. Е. Профессор Қ. Жұбанов қазақ тіл біліміндегі ерлер тілінің көрінісі жөнінде, 131-133-бб.

Дүзмағамбетов Е. А. Қ. Жұбанов ұстанымы және орман кодексіндегі ұғымдардың аударылу мәселесі, 133-136-бб.

Кемерова Ж. Профессор Қ. Жұбановтың когнитивтік пайымдаулары, тілдік негіздері, 136-139-бб.

Сұлтан Ж. И. Профессор Қ. Жұбанов өзіне дейінгі батыстық тілтанушылар туралы, 139-143-бб.

Негимов С. Құдайберген Жұбанов және ұлттық фольклор, 154-157-бб.

Жүнісбек Ә. Қ. Жұбанов және қазақ фонетикасы, 157-158-бб.

Базарбаева З. М. Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл білімінің негізін қалаушы, 158-162-бб.

Жұбанов Е.Х. Межэтнические устно-поэтические связи тюрков как культурный наддиалект, С.162-165.

Салқынбай А. Қ. Жұбанов және тіл тарихы, 165-168-бб.

Бейсенов Қ. Ағайынды Жұбановтар күй туралы, 168-172-бб.

Момын Б. Құдайберген Жұбанов қазақ тілінің мәдениеті жайында, 172-175-бб.

Ісімақова А. С. Құдайберген Жұбанов Абайдың мұрасын қалай жақтаған? 175-178-бб.

Мұхтаров С. С. Қ.Жұбанов одағай сөздердің категориялық белгілері туралы, 181-183-бб.

Баяндина С. Ж. Функции языковых единиц в творчестве К. К. Жубанова, С.183-187.

Жаңабекова А. Ә. Профессор Құдайберген Жұбанов және қазақ грамматикасының кейбір мәселелері, 187-190-бб.

Сәдуақас Н. Ә. Қ. Жұбановтың қазақ жазуы мен әліпбиіне қатысты көзқарастары, 193-197-бб.

Имаханбетова Р. А. Байтұрсынов пен Қ. Жұбанов арасындағы байланыс, 197-200.

Нұрдаулетова Б. І. Қ. Жұбанов – «Диуани хикмет» тілін тұңғыш зерттеуші, 204-208-бб.

Милов М. О. Профессор Құдайберген Жұбановтың тілтануы, 208-212-бб.

Мұратбек Б. Қ. Профессор Қ. Жұбанов стиль және тілмәде-ниеті жайында, 214-217-бб.

Баймұханов Б. Ш. Қ. Жұбанов және артикуляциялық база проблемасы, 220-224-бб.

Жексеналиев Б. Ә. Қ. Жұбанов зерттеулері және қазіргі қазақ тілі фонетикасы терминологиясындағы жарыспалылық мәселесі, 224-226-бб.

- Қарағұлова Б. С. Қ.* Жұбановтың тіл тарихы туралы танымдары, 226-228-бб.
- Алдашев Н. М. Қ.* Жұбановтың «Жаңа грамматиканың жаңалықтары жайынан» атты еңбегіне қатысты кейбір ойлар, 233-235-бб.
- Исқарина Ж. С.* Ағайынды Құдайберген мен Ахмет Жұбановтар еңбектерінің тіліндегі стильдік-эстетикалық өзектестіктер, 242-249-бб.
- Избагамбетова Г. С. Қ.* Жұбановтың термин жасау принциптері және сауда саласындағы терминдердің қолданысы, 254-256-бб.
- Қалиев Е. М. Қ.* Жұбановтың сөз тіркесі танымы, 258-261-бб.
- Меңкешев М. М., Меңкешева Т. М. Қ.* Жұбанов – күйдің пайда болу тарихын зерттеу, 276-280-бб.
- Новые сведения к библиографии Х. К. Жубанова, С.280-286.
- Қыдыршаев А. С.* Ғалым шешен Құдайберген Жұбанов және шешендік-тануды оқытудың ұстанымдарын таразылау мәселесі, 287-293-бб.
- Жұбанова М. Қ.* Өкелер заманынан келіп жеткен достық нышандары (Ғалым Құдайберген мен ақын Ілияс шығармашылығын зерделеуге септігін тигізген), 293-296-бб.
- Бүркіт О.* Профессор Қ. Жұбановтың ғылыми мұрасын оқытудың аспектілері, 296-299-бб.
- Мұхамбетова С. Қ., Қарабалина А. А. Қ. Қ.* Жұбановтың психологиялық идеяларының әдіснамалық негізі, 299-303-бб.
- Өмірбаева К. О. Қ.* Жұбанов және ұлттық дидактика мәселелері, 303-305-бб.
- Макешова Ж. М.* Профессор Қ. Жұбановтың буын жігін оңай табуға арналған әдісінің буын жүйесін оқытудағы орны, 315-317-бб.
- Есқали Ж. С.* Қазақ тілін оқыту әдістемесінің Қ. Жұбанов ілімімен сабақтас-тығы, 317-320-бб.
- Алдашева Г. Х.* Профессор Қ. Жұбановтың «Қазақ тілі грамматикасы» атты еңбегіндегі дидактикалық көзқарастар, 344-345-бб.
- Жазықова М. Қ.* Профессор Қ. Жұбановтың әдістемелік мұралары және қазіргі заманғы оқыту технологиялары, 349-353-бб.
- Абдоллаев Н. А. Қ.* Жұбанов заманындағы мемлекеттік саясат ерекшелігі, 403-406-бб.
- Алимбаева Б. Б.* Құдайберген Қуанұлы Жубанов и медресе «Хусаиния», С.411-413.

2004

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Құдайберген Жұбанов тағылымы // Профессор Қ. Жұбановтың 105 жылдығына арналған Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарына арналған мақалалар жинағы. – Алматы, 2004. 150 бет.

Сыздықова Р. Азамат – ғалым, 5-19-бб.

- Оразбаева Ф. Ш.* Ұлылыққа тағзым, 19-24-бб.
- Базарбаева З. М.* Құдайберген Жұбанов – первый профессор в области казахской филологии, С.24-31.
- Қасым Б. Қ.* Жұбанов еңбектеріндегі ғылыми бағыттар, 31-35-бб.
- Қобланова А.* Ғалымның дара тұлғасы, 35-40-бб.
- Есенова Қ. Қ.* Жұбанов зерттеулеріндегі мәтіннің дискурс ретіндегі сипаты, 40-49-бб.
- Оразалиева Э. Н. Қ.* Жұбанов идеяларының паралингвистика мәселелерімен сабақтастығы, 43-49-бб.
- Оразалиева Э. Н. Қ.* Жұбанов және шығыс елдерінің танымдық пәлсапасы, 49-55-бб.
- Мұхамеди Қ. Т.* Профессор Қ. Жұбанов және кейбір көмекші сөздер мәселесі, 55-59-б.
- Исабекова Ұ. К. Қ.* Жұбановтың қазақ тілінің дыбыстық жүйесінің зерттелуіне қосқан үлесі, 59-62-б.
- Қожабекова Ш.* Араб теңеулерінің құрылымдық семанрикалық типтері, 62-68-бб.
- Уразбаева А. С. Қ.* Жұбанов және қазақ тіл білімі, 70-72-бб.
- Әлімбаев М.* Профессор Қ. Жұбанов еңбектеріндегі дыбыстың физикалық сипаттамасы, 91-94-бб.
- Аймұрзаев Ф. Қ.* Жұбанов және дыбыс физиологиясы, 94-97-бб.
- Тазобекова Д. Қ.* Жұбанов және когнитивтік бағыт, 97-101-бб.
- Оразбаева Ф. Ш. Қ.* Жұбановтың педагогикалық мұрасы: лингводидактика және әдістеме, 101-105-бб.
- Балтабаева Ж.* Профессор Қ. Жұбанов септік жалғауларының бірде ашық, бірде жасырын келуі туралы, 105-108-бб.
- Абдразақова Ф. Ж. Қ.* Жұбанов сауаттылық жайында, 108-111-бб.
- Рахметова Р. С.* Құдайберген Жұбанов зерттеулеріндегі жаңа технологияның нышандары, 111-113-бб.
- Ермагамбетова Л. Н. Қ.* Жұбановтың қазақ тілі синтаксисіне қатысты ой-тұжырымдары, 113-116-бб.
- Байғонұсова Ф. А. Қ.* Жұбанов және етістікті оқыту мәселесі, 139-144-бб.

2006

Құдайберген Қуанұлы Жұбанов (Биобиблиографиялық көр-сеткіш). – Ақтөбе, 2006. 68-б.

2009

**ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ЖҰБАНОВТЫҢ
110 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
ҒЫЛЫМИ КОНФЕРЕНЦИЯЛАР**

А. Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институты

Қазақ тіл білімінің өзекті мәселелері (Профессор Құдайберген Жұбановтың 110 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары) / Жауапты ред. С. Құлманов. – Алматы: «Кие» лингвоелтану инновациялық орталығы», 2009. 328 бет.

Сыздық Р. Құдайберген Жұбанов есімі мен еңбектерін тағы бір еске алсақ, 3-6-бб.

Оразбаева Ф. Ш. Өнегелі өмір, өрісті ғалым, 6-10-бб.

Садықов Т. Профессор К. Жұбанов илимий жанаморфофоностатистика жөнүндө (*Қырғызстан*), 10-13-бб.

Жұбанова М. Қ. Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл білімі тарихындағы ұлттық лингводидакт, 13-19-бб.

Жанұзақов Т. Профессор Қ. Жұбановтың лексика бойынша зерттеулерінің ғылыми-теориялық негізі, 19-23-бб.

Хасанов Б. Қ. Жұбановтың ділдік лингвистикалық ой-пікірлері, 23-24-бб.

Шалабай Б. Қ. Жұбанов және қазіргі қазақ тіл білімінің даму бағыттары, 24-27-бб.

Жұбанов А. Қ. Проф. Қ. Жұбанов және қолданбалы тіл білімінің жаңа бағыты, 27-32-бб.

Манкеева Ж. А. Профессор К. Жұбанов зерттеулеріндегі этно-таңбалық жүйе, 32-34-бб.

Базарбаева З. М. Профессор Құдайберген Жұбановтың еңбектеріндегі тарихи фонетика мәселелері, 34-38-бб.

Қосымова Г. Қ. Жұбановтың грамматикалық атаулар мен ереже-түсініктерді берудегі дүниетанымы, 38-41-бб.

Жүнісбек Ә. Проф. Қ. Жұбанов фонетикасы жайлы сілтемелер, 42-43-бб.

Қаршығаева А. Проф. Қ. Жұбановтың дыбыс жіктелімінің артикуляциялық талданым, 83-86-бб.

Ерубаева Ш. Проф. Қ. Жұбанов сөздік екпін жайлы, 91-94-бб.

Бәйімбетова Ә., Молдашева А. Проф. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі дыбыстардың үндесім/үйлесім түрленімі жайлы, 94-95-бб.

Сайрамбаев Т., Хамитова М. Н. Профессор Қ. Қ. Жұбановтың оқшау сөздер туралы зерттеуі, 109-113-бб.

Садирова Қ. Қ. Профессор Қ. Жұбанов және қазіргі лингвистиканың кейбір мәселелері, 113-116-бб.

Жұбаева О. Қ. Жұбановтың қазақ тіліндегі шақ категориясын танудағы ұстанымдары, 120-125-бб.

Жаңабекова А. Қ. Жұбанов және функционалды бағыт (семантикалық шак категориясы негізінде), 128-131-бб.

Құлманов С. Қ. Қ. Жұбанов зерттеулеріндегі функционалды грамматика мәселелерінің көріністері, 131-134-бб.

Жубанова А. Е. О некоторых мифопоэтических и культурологических сведениях в трудах Х. К. Жубанова по истории языка, 182-186-бб.

Смағұлова Г. Н. Қ. Жұбанов және тілдегі гендерлік оппозиция, 240-242-бб.

Сұлтан Ж. И. Қ. Жұбанов және лингвистикалық прогностика мәселесі, 255-257-бб.

Қалыбеков Б. Е., Көшекеева Ж. М. Қ. Жұбанов және қолданбалы тіл білімі, 257-258-бб.

Нұрлыбаев Н., Нұрадинова Г. Қазақ лингвостатистика ғылымында Қ. Жұбанов пен А. Қ. Жұбановтар еңбектерінің маңызы, 258-260-бб.

Көбденева Г. Б. Профессор Қ. Жұбанов – қазақ тілі тарихын зерттеуші, 293-295-бб.

Әміржанова Н. Профессор Қ. Жұбановтың күрделі сөздердің орфограммасына қатысты тұжырымдары, 309-312-бб.

2009

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті

«Жұбанов тағылымы – VII» халықаралық ғылыми конференция материалдары (Қазақ тілінің теориялық негізін қалаған лингвист, қоғам қайраткері, профессор Қ. Қ. Жұбановтың 110 жылдық және белгілі лингвист ғалым, профессор Е. Қ. Жұбановтың 80 жылдық мерейтойларына арналған). I-II томдар. – Ақтөбе, Қ. Жұбанов атындағы АқМУ РББ, 2009. I том. 370 бет; II том. 264 бет.

I том

Кенжебаев К. К. Дәстүрлі «Жұбанов тағылымы» VII халықаралық ғылыми конференциясының ашылу салтанатында сөйлеген сөзі, 3-4-бб.

Жұбанов А. Қ. Профессор Қ.Жұбанов зерттеулері – қолданбалы тіл білімі саласына бағыт-бағдар, 28-31-бб.

Шалабай Б. Қ. Қ. Жұбанов және қазақ тіл білімінің қазіргі кезеңі, 31-34-бб.

Бисенғали З-Ф. Құдайберген Жұбанов және Абайтану, 34-39-бб.

Оразбаева Ф. Ш. Профессор Қ. Жұбановтың педагогикалық мұрасы, 39-42-бб.

Молдаханов Ә. М. Құдайберген Жұбанов және Абайтану проблемалары, 47-53-бб.

Осман А. Ә. Даналық дария иесі, аяулы аға! 57-59-бб.

Балтымова М. Р. Қ. Жұбанов және шығыс тілдері мәселесі, 81-85-бб.

Қашев Е. М. Қ. Жұбанов – когнитолог, 100-105-бб.

Тектігүл Ж. О. Қ. Жұбанов күрделі есімдер синтаксисінің танымдық сипаты жайында, 125-129-бб.

Базарбаева З. М. Профессор Құдайберген Жұбановтың ғылыми мұрасындағы фонология және интонология проблемалары, 154-158-бб.

Дұзмагамбетов Е. А. Қ. Жұбановтың тіл даму заңдылықтарына қатысты ойлары, 162-164-бб.

Есқұлова Қ. Қ. Қ. Жұбанов – қазақ фонетикасының ғылыми курсы жасаушы ғалым, 164-168-бб.

Жұбанова Е. Б. Қ. Жұбанов және қазақ тіліндегі буын жігін табу теориясы, 168-172-бб.

Жексенғалиев Б. Ө. Қ. Жұбановтың лингвистикалық терминологиясы, 182-187-бб.

Мамаділ Қ. А. Профессор Қ. Қ. Жұбанов және қазақ диалектологиясы мәселелері, 191-193-бб.

Мұхамбетов Ж. И. Лингвист-ғалым Құдайберген Жұбанов және қазақ тіл білімінің диалектілері туралы, 193-197-бб.

Садирова К. Қ. Профессор Қ. Жұбановтың қазақ тілі синтаксисіне қатысты пайымдаулары, 204-207-бб.

Сұлтан Ж. И. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі тіл синергетикасы, 218-221-бб.

Тектігүл Ж. О. Қ. Жұбанов және синкретизм құбылысының сөз табы категориясының пайда болуына қатысы, 225-228-бб.

Абдуллина А. Б. Жұбановтар еңбектеріндегі халықтың ежелгі наным сенімдеріне құрылған мифологиялық әдебиет нұсқалары, 232-235-бб.

Екибасова Б. И. Халық поэзиясы және Қ. Жұбанов шығармашылығы, 271-276-бб.

Жонысова М. Ж. Профессор Қ. Жұбанов Қожа Ахмет Яссауидің тарихи тұлғасы хақында, 280-284-бб.

Қожахметова А. Е. «Диуани Хикмет» – ақын Есенбай Дүйсенбайұлының көркем аудармасы мен Қ. Жұбанов зерттеулері бойынша, 295-298-бб.

Молдаханов Ә. М. Құдайберген Жұбанов және фольклор, 321-324-бб.

Ниязова Ф. М. Жұрттың сүйген Жұбанов, 324-328-бб.

Ұлықпанова Ә. Ж. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі фольклордың бастау арналары туралы сөз, 351-356-бб.

Ұлықпанова Ә. Ж. Фольклортанудағы тың бағыт, терең тұжырымдар үндестігі (Ресей фольклортанушылары мен Қ. Жұбанов зерттеулері бойынша), 356-360-бб.

II том

Амангазиева М. Қ. Профессор Е. Қ. Жұбановтың «тәңірі» семантикасын талдаудағы көзқарасы, 7-11-бб.

Бораш Б. Т. Құдайберген және Есет Жұбановтардың ғылымдағы өзіндік көзқарастары туралы бірер сөз, 13-15-бб.

Ерназарова Г. А. «Қазақ» этнонимі және халық әдебиеті (Е. Жұбановтың «Қазақ» атауының халық поэзиясындағы көріністерін зерделеу) мақаласы бойынша), 15-17-бб.

Жубанова А. Е. О роли межэтнических и внутренних общественных связей в развитии культурного наддиалекта, национального языка и диалектов в исследованиях Е. Х. Жубанова и Х. К. Жубанова, 17-23-бб.

Жұмағалиева Р. Р. Е. Қ. Жұбанов зерттеулеріндегі эпостандың кейбір мәселелері, 23-27-бб.

Күштаева М. Т. Е. Қ. Жұбановтың көне жазу ескерткіштері тіліндегі фольклоризм көріністері туралы пікірлері, 27-29-бб.

Мұратбек Б. Қ. Профессор Е. Қ. Жұбановтың лингвистикалық мұраларындағы баға, бағалау компоненттері, 41-45-бб.

Оралбай Ә. Ә. Жұбановтандың өзекті мәселелері және Есет Жұбанов тағылымы, 45-49-бб.

Жазықова М. Қ. Қ. Жұбанов еңбектеріндегі қазақ тілінің синтаксисін оқыту мәселесі, 96-100-бб.

Жазықова М. Қ. Қ. Жұбановтың әдістемелік еңбектеріндегі оқыту ұстанымдары және олардың қазіргі білім беру жүйесімен сабақтастығы, 100-103-бб.

Жұбанова М. Қ. Қ. Жұбанов және ұлттық тәрбие тарихы, 103-113-бб.

Қарабалина А. А. Қ. Жұбановтың психологияның терминологиялық принциптерін құрастыру, 119-122-бб.

Күштаева М. Т. Қ. Жұбанов және қазақ тілін оқыту бағдарламасы мәселесі, 131-133-бб.

Мұхамбетова С. Қ. Психологияны оқыту әдістемесі мен Қ. Жұбанов идеяларының үндестігі, 142-147-бб.

Уәлиұлы Н., Қобланова А. Профессор Қ. Қ. Жұбановтың буын теориясы және оның оқу-әдістемелік маңызы, 170-174-бб.

Жұбанов Е. Қ., Алдашев Н. М. Профессор Қ. Жұбановтың ғылыми-педагогикалық қызметіне қатысты тың деректер, 201-206-бб.

Құрманбеков Б. Ж. Құдайберген Жұбанов және Қазақстандағы 1916-жылғы ұлт-азаттық көтеріліс мәселелері, 229-231-бб.

Сауытбаева С. Б. Вклад личности К. Жубанова в культуру Казахстана, 253-256-бб.

2009

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

«Құдайберген Жұбанов тағылымы: ғылыми сабақтастық және жаңа бағыттар» (Профессор Қ. Жұбановтың 110 жылдығына арналған Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарына арналған мақалалар жинағы). Алматы: «Ан Арыс» баспасы, 2009. 268 б.

Оразбаева Ф. Ш. Профессор Қ. Жұбановтың педагогикалық мұрасы, 30-36-бб.

Жұбанова М. Менің әкем, 36-46-бб

Жұбанова Қ. Өшпес өмір жалғасы, 47-63-бб.

Нысанбаев Ә., Тайжанов А. Құдайберген Жұбанов жапон иероглифін не үшін үйренген? 64-69-бб.

Жұбанов А. Қ. проф. Қ. Жұбанов және қолданбалы тіл білімін-дегі формалды модельдер, 70-76-бб.

Бекмагамбетов Ш. Қ. Жұбанов және тіл тарихының кейбір мәселелері, 77-84-бб.

Балтабаева Ж. Қ. Жұбанов оқулығының әдістемелік ерекшеліктері, 85-88-бб.

Рахметов Р. С. Құдайберген Жұбановтың қазақ тілі әдістемесіне қосқан үлесі, 89-92-бб.

Абдризахова Ф. Ж. Құдайберген Жұбановтың емле жайлы ой-тұжырымдары, 93-96-бб.

Қосылбаева А. Б. Құдайберген Жұбанов еңбегіндегі қалып етістік мәселесі, 97-101-бб.

ПРОФЕССОР ҚҰДАЙБЕРГЕН ҚУАНҰЛЫ ЖҰБАНОВ ЖАЙЛЫ ҚОРҒАЛҒАН ДИССЕРТАЦИЯЛАР

Сәдуақас Н. Ә. Профессор Құдайберген Жұбанов еңбектеріндегі қазақ тілі дыбыстары жіктелімінің фонологиялық жіктелемі: филол.ғыл.канд. дисс. автореф. 10.02.02 – қазақ тілі. – Алматы, 1999. 28 бет.

Омарова А. Қ. Профессор Қ. Қ. Жұбановтың етістіктер туралы ғылыми еңбегі, оның ғылымның кейінгі дамуына ықпалы: филол.ғыл. канд. ... дисс. автореф. 10.02.02 – қазақ тілі. – Алматы, 1999. 24 бет.

Жубанова А. А. Общелингвистическая концепция Х. К. Жубанова: Автореф. дисс... канд.филол.наук. 10.02.19 – общее языкознание, социалингвистика, психолингвистика. Алматы, 2000. 28 с.

Қарабалына А. Ә. Қ. Жұбановтың жалпылингвистикалық тұжырымдамаларындағы психологиялық ой-пікірлері: психология ғыл.канд. ... дисс. автореф. 19.00.01 – жалпы психология, жеке адам психологиясы, психология тарихы, этнопсихология. Алматы, 2005. 24 бет.

Сұлтан Ж. И. Тілтанымдағы антропологиялық парадигманың Қ.Жұбанов мұраларындағы көрінісі: филол.ғыл.канд. ... дисс. автореф. 10.02.02 – қазақ тілі. Алматы, 2007. 26 бет.

Оралбай Ә. Ә. Құдайберген Жұбановтың публицистикасы: филол. ғыл. канд. ... дисс. автореф. 10.01.10 – журналистика. Алматы, 2007. 24 бет.

МАЗМҰНЫ

ӘНЕС F. Құрастырушыдан	3
------------------------------	---

I. ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ ГРАММАТИКАСЫ

Қазақ тілінің ғылыми курсы жөнінен лекциялар	11
Қазақ тілінің грамматикасы	27
Жаңа грамматиканың жаңалықтары жайынан	103
Қазақ тілінің емлесі мен грамматикасының кейбір мәселелері	144
К постановке исследований истории фонетики казахского языка	153
Из истории порядка слов в казахском предложении	166
Заметки о вспомогательных и сложных глаголах	214
Образование сложных слов в казахском языке	231
О формах сочетания слов в казахском языке	236
О построении речи на казахском языке	243

II. АЛФАВИТ. ОРФОГРАФИЯ. ТЕРМИНОЛОГИЯ. МЕТОДИКА

Әліппеміз бұқарашыл болсын	263
Қазақ тілінің емлесін өзгерту жайлы	267
Қосар ма, дара ма?	274
Термин сөздердің спецификасы жөнінде	283
Физика терминдері жайынан	288
Математика терминдері жөнінде	294
Буын жігін қалай табуға болады	298
Қазақ тілінің програмы	309
Выступление К.К.Жубанова на научно-орфографической конференции в г.Кзыл-Орде 2-4 июня 1929 г.	332
Проект казахского алфавита	338
К проекту реформы казахского алфавита	342
К пересмотру казахской орфографии	345
Проект изменений орфографии и алфавита казахского языка	356
О специфике слов-терминов	359
О терминологии казахского литературного языка	364
Принципы терминологии казахского литературного языка, применяемые (рекомендуемые) Государственной терминологической комиссией	369
Этюды к переводу трех стилей	372

Редакторские примечания Х.Жубанова к двум статьям С.Аманжолова	377
Примечания редактора к статье С. Аманжолова «Элементы флективности в казахском языке»	383

III. ӘДЕБИЕТ. МӘДЕНИЕТ. ӨНЕР

Абай – қазақ әдебиетінің классигі	391
Қазақ музыкасының күй жанрының пайда болуы жөнінен	420
Төңкеріс және қазақтың ұлт тілі.....	436

IV. СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ ТАБЫЛҒАН ЕҢБЕКТЕР

Қазақ тілінің жоғарғы курсы. «Дәрістер».....	444
Түрки әдебиеттер тілінің танымы	541
<i>ӘНЕС F</i> . Түсініктер	581

V. Қосымшалар

Профессор Құдайберген Қуанұлы Жұбанов өмірінің негізгі кезеңдері	596
Основные даты жизни проф. Жубанова Худайбергена Куановича.....	598
Профессор Қ.Қ.Жұбанов еңбектерінің хронологиялық көрсеткіштері	600
Хронологический указатель трудов профессора К.К.Жубанова	600
Қ. Жұбановтың редакторлығымен басылған кітаптар	608
Работы, вышедшие под редакцией К. К. Жубанова.....	608
Қ. Жұбановтың баспаға тапсырылған, бірақ жоғалған еңбектері.....	608
Работы К. К. Жубанова, сданные в производство, но впоследствии утерянные	608
Профессор Қ. Қ. Жұбановтың өмірі мен еңбектері туралы әдебиет.....	610
Литература о жизни и творчестве профессора К. К. Жубанова	610
Профессор Құдайберген Қуанұлы Жұбанов жайлы қорғалған диссертациялар	637

Құдайберген ЖҰБАНҰЛЫ

ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІНІҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Редакторы Шәрипа Жамықаева
Нұрбүбі Садықова
Корректоры Жазира Нұрғожина
Беттеуші Нұрбүбі Садықова
Суретші Нағым Нұрмағамбетов

*Басуға 20.10.2013 қол қойылды.
Пішімі 60x90 1/16 . Офсеттік қағаз.
Баспа табағы 40,0. Шартты баспа табағы 40,0.
Таралымы 4000 дана.*

*ЖШС «Абзал-Ай»
050009, Алматы қаласы
Абай даңғылы, 143, 529-кеңсе
тел/факс: 8(727) 394 38 32, 385 74 67
E-mail: Bekbosin-serik60@mail.ru*

ISBN 978-601-7172-27-5

9 7 8 6 0 1 7 1 7 2 2 7 5